



ЦАХИМ ХӨГЖИЛ, ИННОВАЦ,  
ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ ЯАМ



Co-funded by  
the European Union

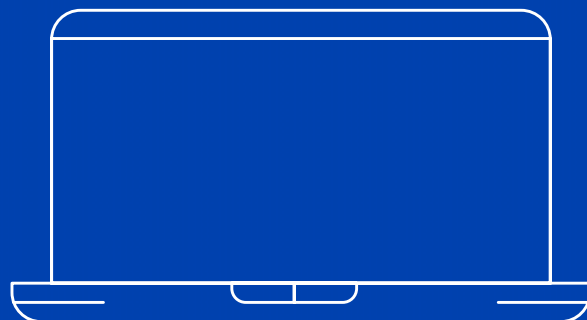
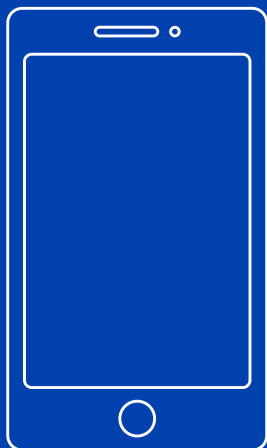


FARO Foundation



# ХАРИЛЦАА ХОЛБОО, МЭДЭЭЛЛИЙН ТЕХНОЛОГИЙН НЭР ТОМЬЁОНЫ ТОЛЬ БИЧИГ

ШИНЭЧЛЭН БАЯЖУУЛАЛТ



## Өмнөтгөл

Европын Холбооны санхүүжилтээр Пипл ин Нийд Олон улсын ТББ, Фаро Фаундэйшн ТББ болон Цахим хөгжил, Инновац, Харилцаа холбооны Яамтай хамтран “**Иргэний нийгмийн байгууллагыг чадавхжуулах замаар цахим оролцоог нэмэгдүүлэх нь - DICE**” төслийг хэрэгжүүлж байна. Энэхүү төсөл нь иргэний нийгмийн байгууллагуудыг чадавхжуулахаас гадна иргэн төвтэй цахим шилжилтийг дэмжихэд чиглэж байна.

Төслийн хүрээнд 2020 онд Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн газар, Бүх нийтийн үүргийн сан, Шинжлэх ухаан, технологийн их сургууль, Монгол Улсын их сургууль хамтран эрхлэн гаргасан “Харилцаа холбоо, мэдээллийн технологийн нэр томъёоны толь бичиг”-т ороогүй үгсийг шүүж, шинэ тутам бий болж буй нэр томъёог нэмэн баяжуулан шинэчилээ.

Шинэчилсэн хувилбарт цахим шилжилт, цахим ур чадвар, хиймэл оюун ухаан, финтек зэрэг сүүлийн үеийн технологийн чиг хандлагатай холбоотой нэр томъёог нэмэхийн тулд дараах олон улсын баримт бичгүүдийг судлав:

- ✓ **UNESCO-UNEVOC TVETipedia Glossary** – Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага (НҮБ)-ын Боловсрол, шинжлэх ухаан, соёлын байгууллагын Олон улсын техник, мэргэжлийн боловсрол, сургалтын төвийн боловсруулсан нэр томъёоны толь;
- ✓ **UN-APCICT/ESCAP Everyday ICT Terms for Policymakers and Government Officers** – НҮБ-ын Ази, Номхон далайн Хөгжлийн мэдээлэл, холбооны технологийн сургалтын төвөөс боловсруулсан бодлого боловсруулагчид болон төрийн албан хаагчдад зориулсан нэр томъёоны жагсаалт;
- ✓ **Mind Commerce ICT Glossary** – Дижитал технологи болон мэдээлэл, харилцаа холбооны стратегийн компани Mind Commerce-ийн боловсруулсан нэр томъёо;
- ✓ **ITU AI for Health Terminology** – Олон Улсын цахилгаан холбооны байгууллагын Стандартчиллын хэсгээс боловсруулсан “Эрүүл мэндэд зориулсан хиймэл оюун ухааны нэгдмэл нэр томъёо”;
- ✓ **Belimo IoT Glossary** – Швейцарын Белимо Холдинг компаниас боловсруулсан Юмсын интернэтийн нэр томъёо;

Энэхүү нэр томъёоны тайлбар толь нь мэдээллийн технологи, цахим засаглал, бизнесийн дижитал хувьсгал зэрэг өргөн хүрээний сэдвийг хамарсан бөгөөд, салбарын мэргэжилтнүүд болон олон нийтийн хэрэглээнд зориулагдсан болно.

Нэр томъёоны тайлбарууд цаг үеийн хөгжлөөс шалтгаалан өөрчлөгдөж болзошгүй тул эцсийн хувилбар гэж үзэхгүй байхыг зөвлөж байна. Мөн хэрэглэгчид өөрийн салбар, нөхцөл байдалд нийцүүлэн нэр томъёоны хэрэглээг хянаж, сайтар нягтлах нь зүйтэй.

Цахим шилжилтийн хөгжил, ойлголтын уялдаа холбоог нэмэгдүүлэхэд энэхүү нэр томъёоны тайлбар толь үнэтэй хувь нэмэр оруулна гэдэгт бид итгэж байна.

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
1	Аюулгүй байдал	3D printing	3 хэмжээст хэвлэгч	3D хэвлэгч нь дижитал загвараас давхаргуудыг гурван хэмжээст хатуу биет болгодог үйлдвэрлэлийн процесс юм.	1
2	Мэдээллийн технологи	6LoWPAN	6LoWPAN	IoT дотор харилцах боломжийг олгодог жижиг, бага чадалтай төхөөрөмжүүдэд зориулсан Ipv6 багцуудыг шахдаг холбооны протокол.	4
3	Харилцаа холбоо	Access role	Хандалтын үүрэг	Системийн функц болон байгууламжид хандах эрхтэй хүн эсвэл бүлгийн тодорхой үүрэг. Үүнд мэдээллийг хайх, ашиглах, нэмэх, өөрчлөх, сэргээх арга хэрэгсэл орно.	1
4	Цахим худалдаа	Accessibility	Хүртээмжтэй байдал	Харааны, сонсголын, хөдөлгөөний болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс хандалт хийж, ойлгох боломжтой цахим хуудас болон бусад технологийг зохион бүтээх, хөгжүүлэх процесс юм.	1
5	Цахим худалдаа	Accountability	Хариуцлага	Аюулгүй байдлын системийн чухал бүрэлдэхүүн хэсэг нь тухайн үйлдлийг тодорхой хугацааны интервалд ямар үйлдэл, хэн хийснийг тодорхойлох чадвар юм. Байгууллагууд компьютерийн аюулгүй байдлын зөрчлийг илрүүлэх, зөрчих оролдлогыг илрүүлэхийн тулд халдлага илрүүлэх, сүлжээний аудитын хэрэгслүүд зэрэг хамгийн сүүлийн үеийн программ хангамжийг ашиглан хариуцлагыг дээшлүүлж, улмаар хариуцлага хүлээлгэх боломжтой.	1
6	Хиймэл оюун ухаан	Actionable intelligence	Үйлдэл хийх боломжтой оюун ухаан	Кибер аюул заналыг арилгах, урьдчилан сэргийлэх, бүүруулахад арга хэмжээ авах боломжтой мэдээлэл.	5
7	Хиймэл оюун ухаан	Actuator	Асаагч	Хөдөлгүүрүүд нь цахилгаан дохиог (ихэвчлэн агаар, цахилгаан гүйдэл, шингэнээр дамжуулдаг энерги) хөдөлгөөн, даралт гэх мэт янз бүрийн энерги болгон хувиргадаг.	4
8	Хиймэл оюун ухаан	Add-on	Нэмэлт	Үндсэн программ хангамж, аппликэйшнд үзүүлэлт болон ажиллагааг сайжруулах зорилгоор нэмэлтээр суулгасан программ эсвэл модуль. Жишээ нь интернэт хөтөч дээрх зар сурталчилгааг хаадаг нэмэлт функц суулгах.	7
9	Хиймэл оюун ухаан	Address of device	Төхөөрөмжийн хаяг	Хаяг нь төхөөрөмж, нөөц эсвэл үйлчилгээний байршлыг тогтоох, хандахад ашиглагддаг. Зарим тохиолдолд ID болон хаяг нь ижил байж болох ч үзэл баримтлалын хувьд өөр өөр байдаг.	4

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
10	Аюулгүй байдал	Advanced Persistent Threat (APT)	Ахисан түвшний аюул занал	Компьютерийн сүлжээнд зөвшөөрөлгүй нэвтэрч, удаан хугацааны турш илрээгүй хэвээр үлддэг, ихэвчлэн улс үндэстэн эсвэл төрөөс ивээн тэтгэдэг бүлэг компьютерийн сүлжээний аюул заналхийлэгч юм.	1
11	Мэдээллийн технологи	Advanced robotics	Дэвшилтэт робот	Мэдрэгч болон өндөр түвшний програмчлалын тусламжтайгаар илүү нарийвчлал шаардсан роботуудыг хэлнэ. Өөрөөр хэлбэл дэвшилтэт функцээр тоноглогдсон үйлдвэрлэлийн орчинд ажилладаг дижитал идэвхжүүлсэн роботууд юм.	1
12	Харилцаа холбоо	Advanced technology	Дэвшилтэт технологи	Төлөвшөөгүй хэвээр байгаа боловч ихээхэн үнэ цэнийг өгөх нь гарцаагүй, эсвэл техникийн тодорхой түвшинд хүрсэн ч харьцангуй цөөн хэрэглэгчтэй технологи.	1
13	Цахим худалдаа	Adware	Зар сурталчилгааны програм	Зар сурталчилгаа дэмждэг програм хангамж	1
14	Цахим худалдаа	Aggregator	Агрегатор	Янз бүрийн эх сурвалжаас мэдээлэл, контент, эсвэл үйлчилгээ цуглуулж, нэг дор нэгтгэн хэрэглэгчдэд хүргэдэг систем, платформ эсвэл үйлчилгээ	1
15	Хиймэл оюун ухаан	AI actors	Хиймэл оюун ухааны гол тоглогч	Хиймэл оюун ухааны оролцогч нь хиймэл оюун ухааны системийн амьдралын мөчлөгт идэвхтэй үүрэг гүйцэтгэдэг хүмүүс, үүнд хиймэл оюун ухаан нэвтрүүлсэн байгууллага, хувь хүмүүс багтдаг.	1
16	Хиймэл оюун ухаан	AI and Education (AI&ED)	Хиймэл оюун ухаан ба боловсрол	Хиймэл оюун ухааны технологийг боловсролын салбарт ашиглах, түүнийг суралцах үйл явц, сургалтын арга барил, боловсролын удирдлагыг сайжруулахад чиглэсэн үйл ажиллагаа. AI-тай суралцах, AI-ийн талаар суралцах", AI-д бэлтгэх гэсэн ойлголтууд байна.	1
17	Хиймэл оюун ухаан	AI ethics	Хиймэл оюун ухааны ёс зүй	Хиймэл оюун ухаанд аюулгүй, найдвартай, шударга, байгаль орчинд ээлтэй хандлагыг дэмждэг системийг нэвтрүүлэх, хэрэгжүүлэх	1
18	Хиймэл оюун ухаан	AI impact assessment	Хиймэл оюун ухааны бэлэн байдлын үнэлгээ	Бэлэн байдлын үнэлгээний арга зүй (RAM) нь хууль эрх зүйн болон зохицуулалт, нийгэм, соёл, эдийн засаг, шинжлэх ухаан, боловсрол, технологи, дэд бүтцийн хэмжигдэхүүн зэрэг улс орны хиймэл оюун ухааны экосистемтэй холбоотой янз бүрийн хэмжигдэхүүнүүдийн талаар мэдээлэл цуглуулахад зориулагдсан тоон болон чанарын олон асуултуудыг агуулдаг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
19	Хиймэл оюун ухаан	AI knowledge	Хиймэл оюун ухааны мэдлэг	AI мэдлэг гэдэг нь эрсдэлийн удирдлагыг оролцуулан хиймэл оюун ухааны системийн амьдралын мөчлөгийг ойлгох, оролцоход шаардлагатай өгөгдөл, код, алгоритм, загвар, судалгаа, ноу-хау, сургалтын хөтөлбөр, засаглал, үйл явц, шилдэг туршлага зэрэг үр чадвар, нөөцийг хэлнэ.	1
20	Хиймэл оюун ухаан	AI literacy	Хиймэл оюун ухааны боловсрол	Хиймэл оюун ухааны талаарх үндсэн мэдлэг, чадвар, ойлголтуудыг багтаасан боловсролын цогц. Хувь хүн, нийгэм, байгууллагууд хиймэл оюун ухаан (AI)-ны технологийг ойлгож, түүнийг хэрхэн ашиглах, түүний боломжууд, эрсдэлүүдийг мэддэг байхыг хэлнэ.	1
21	Хиймэл оюун ухаан	AI stakeholders	Хиймэл оюун ухааны оролцогч талууд	Оролцогч талууд нь хиймэл оюун ухааны системд шууд болон шууд бусаар оролцдог бүх байгууллага, хувь хүмүүсийг хамаардаг. Хиймэл оюун ухааны гол тоглогч нь оролцогч талуудын нэг хэсэг юм.	1
22	Хиймэл оюун ухаан	AI system	Хиймэл оюун ухааны систем	Хиймэл оюун ухааны систем нь тодорхой эсвэл далд зорилгын үүднээс хүлээн авсан оролтоос биет болон виртуал орчинд нөлөөлж болох таамаглал, агуулга, зөвлөмж, шийдвэр зэрэг гаралтыг хэрхэн гаргах талаар дүгнэлт гаргадаг машинд суурилсан систем юм. Төрөл бүрийн хиймэл оюун ухааны системүүд нь бие даасан байдал, ашиглалтын дараа дасан зохицох чадвараараа ялгаатай байдаг.	1
23	Хиймэл оюун ухаан	AI system lifecycle	Хиймэл оюун ухааны системийн амьдралын мөчлөг	Хиймэл оюун ухааны системийн амьдралын мөчлөг нь ихэвчлэн хэд хэдэн үе шатыг хамардаг бөгөөд үүнд: төлөвлөлт, дизайн; өгөгдөл цуглуулах, боловсруулах; загвар(ууд)-ыг бий болгох ба/эсвэл одоо байгаа загвар(ууд)-ыг тодорхой ажлуудад тохируулах; турших, үнэлэх, шалгах, баталгаажуулах; ашиглах/байруулах боломжтой болгох; ажиллуулах, хянах; болон ашиглалтаас гарах/ашиглах. Эдгээр үе шатууд нь ихэвчлэн давтагдах хэлбэрээр явагддаг бөгөөд заавал дараалсан байх албагүй. AI системийг ашиглалтаас гаргах шийдвэр нь ашиглалтын болон хяналтын үе шатны аль ч үед гарч болно.	1
24	Мэдээллийн технологи	Algorithm	Алгоритм	Аливаа асуудлыг шийдвэрлэх эсвэл даалгаврыг гүйцэтгэхэд ашигладаг алхамчилсан заавар, дараалал.	7

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
25	Мэдээллийн технологи	Analog data	Аналог өгөгдөл	Өгөгдөл нь аналог эсвэл тоон хэлбэртэй байна. Аналог өгөгдөл гэдэг нь үргэлжилсэн мэдээлэл байна Жишээлбэл, цаг, минут, секундтэй аналог цагны хөдөлгөөн нь үргэлжилсэн хөдөлгөөнтэй байдаг.	7
26	Ерөнхий хэрэглээ	Analytical and critical thinking	Аналитик болон шүүмжлэлт сэтгэлгээ	Асуудлыг ойлгож шийдвэрлэхдээ мэдээлэлд шинжлэх ухааны үндэслэлээр дүн шинжилгээ хийх, логик, объектив сэтгэлгээг ашиглах чадвар	1
27	Компьютерийн сүлжээ	Anonymous FTP	Anonymous FTP	Интернэт хэрэглэгчид тусгай хэрэглэгчийн нэр эсхүл нүүц үггүй нэвтэрч, файл болон програм татаж авах боломжтой архивын сайтууд.	1
28	Аюулгүй байдал	Anti-spam software	Спамын эсрэг программ хангамж	Цахим шуудангийн спамаас сэргийлэхийн тулд цахим шуудангийн системийн эцсийн хэрэглэгчид болон администраторууд спамаас эсрэг янз бүрийн арга техникийг ашигладаг. Хэрэглэгчид болон администраторуудын ачааллыг хөнгөвчлөхийн тулд эдгээр аргуудын заримыг бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ, програм хангамжид суулгадаг.	1
29	Аюулгүй байдал	Antivirus software	Вирусны эсрэг програм	Компьютер болон төхөөрөмжийг доголдолгүй ажиллуулахын тулд хортой програм буюу вирусыг илрүүлж, устгах зорилготой хамгаалах програм.	7
30	Техник, технологи	Application as a Service	Үйлчилгээ болгон ашиглах	Ширээний компьютерт холбогдоогүй зөвхөн клауд дотор байрлуулсан нэг буюу хэд хэдэн программ юм.	5
31	Мэдээллийн технологи	ASCII file	ASCII файл	Бараг бүх төрлийн компьютер дээр стандарт текст засварлагч программ (Notepad, Simple Text г.м) дээр нээж уншиж болох файл.	1
32	Ерөнхий хэрэглээ	Assessment – computer-based	Компьютерт суурилсан үнэлгээ	Ширээний компьютер, зөөврийн компьютер, таблет эсвэл хөдөлгөөнт төхөөрөмж ашиглан хийдэг үнэлгээ бөгөөд төхөөрөмж дээр суулгасан үнэлгээний программ хангамжид суурилж хийдэг.	1
33	Ерөнхий хэрэглээ	Assessment – online	Онлайн үнэлгээ	Интернет холбогдсон ширээний компьютер, зөөврийн компьютер эсвэл таблет төхөөрөмж ашиглан хийдэг үнэлгээ.	1
34	Ерөнхий хэрэглээ	Asset tracking	Хөрөнгийн хяналт	Компанийн биет хөрөнгийг хянахын тулд эд хөрөнгөд хавсаргасан бар кодын шошгыг сканнердах эсвэл байршлыг нь дамжуулдаг GPS эсвэл RFID ашиглан шошго ашиглан хянах арга.	3

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
35	Ерөнхий хэрэглээ	Asset-Backed Token	Хөрөнгөөр баталгаажсан токен	Эзэмшигчид үндсэн хөрөнгийг шилжүүлэхэд цаасан баримт бичиг шаардахгүйгээр цахим хэлбэрээр өмчлөх, эзэмших эрхийг шилжүүлэхэд ашиглаж болно.	5
36	Ерөнхий хэрэглээ	Assistive technologies	Туслах технологи	Туслах технологи нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн өдөр тутмын үйл ажиллагаанд нь туслах зорилготой программ хангамж, техник хангамжийг хэлнэ. Жишээ нь дэлгэц уншигч, дэлгэц томруулдаг шил, тусгай товчлуур, яриа оруулах программ хангамж юм.	1
37	Харилцаа холбоо	Asymmetric Digital Subscriber Line (ADSL)	Хэрэглэгчийн тэгш бус хэмт тоон шугам	Өргөн зурвасын интернет холболт хийх үйлчилгээний нэг төрөл бөгөөд дижитал модем болон зэсийн утасны шугамаар хэрэглэгчийг интернет холболтоор хангадаг үйлчилгээний ерөнхий нэр томъёо юм	1
38	Мэдээллийн технологи	AT command set	АТ командын багц	"АТ" нь "Attention" гэсэн үгийн товчлол бөгөөд модемийг удирдахад ашигладаг "АТ" үсгээр эхэлсэн стандарт командын багц. Жишээ нь: ATD гэдэг нь dial (D) буюу дуудлага хийх командыг, ATDP нь pulse dialing (PD) импульсийн дуудлага хийхийг зааж өгдөг. Мөн "Hayes Command Set" гэж нэрлэдэг.	1
39	Ерөнхий хэрэглээ	Attachment	Хавсралт	Илгээгчийн имэйлд хавсаргасан, хүлээн авагч унших боломжтой файл.	7
40	Аюулгүй байдал	Audit trail	Аудит мөр / Хяналтын бичлэг	Аудит мөр гэдэг нь санхүүгийн гүйлгээ, мэдээллийн систем дэх үйл ажиллагаа болон хэрэглэгчийн үйлдлүүдийн тухай мэдээллийг цаг хугацааны дарааллаар бүртгэж хадгалдаг бүртгэлийн систем юм.	1
41	Мэдээллийн технологи	Augmented Reality (AR)	Өргөтгөсөн бодит байдал	Өргөтгөсөн бодит байдал нь виртуал ертөнцийн объектуудыг бодит ертөнцөд нэгтгэж, бодит цаг хугацаанд нэг орон зайд харагдах боломжийг олгодог технологи юм.	1
42	Мэдээллийн технологи	Authorization	Зөвшөөрөл	Сүлжээ, өгөгдөл, програм хангамж, төхөөрөмж зэрэг систем болон системийн нөөцөд хандахыг зөвшөөрөх эсвэл татгалзах шийдвэр.	7
43	Техник, технологи	Automated backup	Автомат нөөц үүсгэх	Автомат нөөц үүсгэх гэдэг нь компьютерийн файл, мэдээллүүдийг автоматаар нөөцөлөх процессыг илэрхийлдэг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
44	Мэдээллийн технологи	Automated Clearing House	Автомат клирингийн төв	Автомат клирингийн төв нь 1974 оноос хойш хуучнаар Үндэсний автоматжуулсан тооцооны төвийн холбоо байсан НАСНА-аас хэрэгжүүлж буй цахим мөнгө шилжүүлэх систем юм. Энэхүү төлбөрийн систем нь АНУ-д цалин хөлс, шууд хадгаламж, татварын буцаан олголт, хэрэглэгчийн төлбөр, татварын төлбөр болон бусад олон төлбөрийн үйлчилгээнд хэрэглэгддэг.	5
45	Ерөнхий хэрэглээ	Automated Information System (AIS)	Автоматжуулсан Мэдээллийн Систем	Мэдээллийг автоматаар олж авах, хадгалах, удирдах, харуулах, дамжуулах, хүлээн авахад ашигладаг өөр хоорондоо холбогдсон програм хангамж, техник хангамж тэдгээрээс бүрдсэн систем	1
46	Ерөнхий хэрэглээ	Automation	Автоматжуулалт	Аливаа үр дүнд хүний оролцоо хамгийн багатайгаар хүрэхийн тулд технологи, програм хангамж, техникийг ашиглах үйл явц.	7
47	Нийгмийн сүлжээ	Avatars	Аватар / Зурган дүрслэл	Хүмүүсийг дүрсэлсэн график зургууд. Хүн өөрийн сонгосон бие, хувцас, зан байдал, хүйс, нэр, харагдах дүрийг бүтээснийг хэлнэ.	1
48	МТ, менежмент	Backoffice	Арын алба	Үйлчлүүлэгчдэд зориулагдаагүй, байгууллагын үндсэн чиг үүргийг дэмждэг программуудын ангиллын ерөнхий нэр томьёо. Тухайлбал, аж ахуйн нэгжийн нөөцийн төлөвлөлт (ERP), нийлүүлэлтийн гинжин хэлхээний удирдлага (SCM) болон хүний нөөцийн систем орно.	2
49	Цахим худалдаа	Banner ad	Баннер зар	Зар сурталчилгааны баннер, Онлайн зар.	1
50	Мэдээллийн технологи	Batch learning	Багц сургалт	Энэ нь өгөгдлийн шинжилгээ болон машин сургалтын салбарт ашиглагддаг сургалтын арга бөгөөд нэг загварт багцалж үзүүлэх сургалтын арга. Ихэвчлэн их хэмжээний өгөгдлийг урьдчилан бичсэн тохиолдолд ашигладаг.	6
51	Техник, технологи	Beta testing	Бета туршилт	Бүтээгдэхүүнийг худалдаанд гаргахаас өмнө засах шаардлагатай асуудлуудыг тодорхойлохын тулд ихэвчлэн боломжит худалдан авагчид юмуу гадны мэргэжилтнүүдээр хийлгэдэг компьютерийн бүтээгдэхүүний хоёр дахь шатны туршилт.	1
52	Ерөнхий хэрэглээ	Bias	Хазайлт	Зарим объект, хүмүүс, бүлгүүдийг бусадтай харьцуулахад системчилсэн ялгаатай байдал.	6



№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
53	Мэдээллийн технологи	Big data	Их өгөгдөл	Их өгөгдөл гэж уламжлалт өгөгдөл боловсруулах системүүдийн хэрээс хэтэрсэн асар том хэмжээний өгөгдөл, түүнтэй холбоотой бүх ойлголтуудыг нэгтгэсэн ойлголт. Үүнд: өгөгдлийн шинжилгээ, цуглуулах, боловсруулах, хайлт хийх, хуваалцах, түгээх, хадгалах, дамжуулах, нууцлал зэрэг ойлголтууд багтана.	1
54	Мэдээллийн технологи	Big data analytics	Их өгөгдлийн шинжилгээ	Их өгөгдлийн шинжилгээ гэдэг нь асар их хэмжээний өгөгдөл дээр дүн шинжилгээ хийх, түүнийг боловсруулах, оновчтой шийдвэр гаргах үйл явц юм. Энэ нь бизнес, судалгаа, шинжилгээ болон бусад салбарт их хэмжээний өгөгдлөөс үнэ цэнэтэй мэдээллийг гаргаж авах, шинжилгээ хийхэд хэрэглэгддэг.	3
55	Цахим худалдаа	Billing procedure	Тооцооны журам	Хувь хүний нэхэмжлэх, төлбөрийн дүнг тодорхой хугацаанд буюу хамгийн бага хэмжээнд хүрэх хүртэл нэгтгэн тооцдог төлбөрийн журам.	1
56	Мэдээллийн технологи	Binary file	Хоёртын файл	Notepad эсвэл Simple Text зэрэг стандарт текст засварлагч програмуудаар унших боломжгүй файл. Жишээ нь: ".com" эсвэл ".exe" өргөтгөлтэй Microsoft Word эсвэл WordPerfect гэх мэт програмууд эсвэл DOS файлуудаар үүсгэсэн баримтууд.	1
57	Мэдээллийн технологи	BinHex	BinHex	Macintosh компьютерт зориулсан файлын формат; Энэ нь хоёртын файлыг интернетээр ASCII файл болгон дамжуулах боломжтой болгодог. Stuffit программыг ашигласнаар файлыг ".hqx" өргөтгөлөөр кодлож, нэрийг нь өөрчилж болно. Хүлээн авагч нь файлын кодыг тайлахын тулд ижил төстэй програмыг ашигладаг.	1
58	Техник, технологи	Bio ink	Био бэх	3D принтерийн ашигладаг материалууд хүний эд гэх мэт биологийн материалыг бүтээх.	1
59	Мэдээллийн технологи	Biometric	Биометрик	Суурилсан баталгаажуулалтын төрөл хурууны хээ гэх мэт хүний өвөрмөц шинж чанар, дуу хоолой эсвэл царай таних.	1
60	Аюулгүй байдал	Biometric authentication	Биометрик баталгаажуулалт	Биет (хурууны хээ, нүүр, гар гэх мэт), зан үйлийн (жишээ нь, гарын үсэг эсвэл дуу хоолой) шинж чанарт суурилсан хэрэглэгчийн баталгаажуулалтын хэлбэр.	1
61	Аюулгүй байдал	Biometric procedures	Биометрик үйл ажиллагаа	Биометрийн үйл ажиллагаа нь хүмүүсийг бие махбодийн онцлог шинж чанар, ердийн зан үйлээр тухайн хүнийг автоматаар таних ажиллагаа юм.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
62	Цахим худалдаа	Bitcoin	Биткойн	Bitcoin бол 2009 оны 1-р сард бий болсон дижитал валют юм.	5
63	Цахим худалдаа	Bitcoin Cash	Биткойн бэлэн мөнгө	Bitcoin cash нь 2017 оны 8-р сард бий болсон, Bitcoin Classic-ийн салаалсан хэлбэрээс үүссэн криптовалюта юм.	5
64	Цахим худалдаа	Bitcoin Wallet	Биткойн түрийвч	Биткойныг хадгалдаг програм хангамж юм. Энэ түрийвч нь биткойн илгээх, хүлээн авах үйл явцыг хөнгөвчлөх, хадгалдаг.	5
65	Цахим үр чадвар	Blended learning	Холимог сургалт	Уламжлалт анги танхимын сургалтыг цахим сургалттай хослуулсан сургалтын аргыг хэлнэ.	1
66	Мэдээллийн технологи	Blockchain	Блокчейн	Блокчэйн нь хоорондоо холбогдсон тоон бүртгэлүүдийн хуримтлагдсан жагсаалт бөгөөд дараалсан оруулга бүр нь гүйлгээний өгөгдөл болон цаг хугацааны тамгаар баталгаажуулсан, өмнө нь юу хийж байсан тухай бүрэн бүртгэлтэй холбодог. Энэ нь блокчейн дэх өгөгдлийг түүхэн өөрчлөлтөд тэсвэртэй болгодог. Боловсролын салбарт блокчэйн технологийг үндсэндээ оюутны бүртгэл, итгэмжлэлд ашиглаж болно.	1
67	Мэдээллийн технологи	Blockchain Indicators	Блокчейн үзүүлэлтүүд	Аливаа гүйлгээтэй холбоотой үзүүлэлтүүд. Тухайлбал, биткойн блокчейн хувьд гүйлгээний тоо, цаг хугацаа, ашигласан хаяг, гүйлгээний дүн, гүйлгээний хураамж зэргийг үзүүлдэг үзүүлэлт.	5
68	Мэдээллийн технологи	Blockchain operating system	Блокчейн үйлдлийн систем	Блокчейнд суурилсан үйлдлийн систем нь хэрэглэгчийн төхөөрөмжөөс ирж буй бүх тушаал, гүйлгээг бүртгэдэг.	5
69	Харилцаа холбоо	Blog	Блог	Вэбсайтын төрөл эсвэл вэбсайтын нэг хэсэг. Блогийг ихэвчлэн хувь хүн үйл явдлын тайлбар, график эсвэл видео зэргийг оруулах байдлаар тогтмол хөтөлдөг. Бичвэрүүд ихэвчлэн урвуу он цагийн дарааллаар байршдаг.	7
70	Техник, технологи	Bluetooth	Блүтүүт	Гар утас, компьютер болон бусад төхөөрөмжүүдийн хооронд богино зайд дохио дамжуулах боломжийг олгодог радио технологи. Ихэвчлэн кабелийн холболтыг солиход ашиглагддаг. Bluetooth төхөөрөмжүүд хоорондоо харилцахын тулд бие биенийхээ харааны шугамд байх шаардлагагүй.	7
71	Харилцаа холбоо	Bluetooth Low Energy (BTLE or BLE)	Блүүтүүтийн нам энерги (BTLE эсхүл BLE)	BTLE нь утасгүй холбооны стандартын энерги бага зарцуулдаг байнгын ажиллагаатай хувилбар юм.	4

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
72	Мэдээллийн технологи	Boolean logic	Булийн логик	Бүх утга нь үнэн/худал, тийм/үгүй, асаах/унтраах, 1/0 гэх мэт 2 утгатай хувьсагчтай логик ухагдахуун юм	1
73	Мэдээллийн технологи	Bounce	Bounce	И-мэйл мессежийг танд хүргэх боломжгүй гэж буцаасан үед хэрэглэх нэр томьёо.	1
74	Ерөнхий хэрэглээ	Brain drain	Мэдлэгийн цагаачлал	"Brain drain" гэдэг нь мэргэшсэн боловсон хүчин, өндөр мэдлэг, ур чадвартай хүмүүс нутаг орноосоо бусад улс орон руу шилжих явдлыг хэлнэ. Энэ нь ихэвчлэн сайн ажлын байр, өндөр цалин, сайжруулсан амьдралын нөхцөл, илүү их боломж, боловсролын өндөр түвшин зэргийг хайж явдаг.	1
75	Ерөнхий хэрэглээ	Brownfield	Бровнфийлд	Аливаа шинэ шийдлийг хэрэгжүүлэхэд анхаарах ёстой одоо байгаа системүүд байгаа мэдээллийн технологийн орчин.	4
76	Харилцаа холбоо	Browser	Хөтөч	Интернэт дэх HTTP серверээс URL-уудаар заасан WWW баримт бичгүүдийг татаж авах програм. Хөтөч нь олж авсан баримтуудыг HTML тэмдэглэгээний хэлний дагуу харуулдаг.	7
77	Ерөнхий хэрэглээ	Building Information Modeling (BIM)	Барилгын мэдээллийн загварчлал	Үүнд барилгын зураг төсөл, гэрэлтүүлгийн шинжилгээ, газарзүйн мэдээлэл, барилга байгууламжтай холбоотой хэсгүүдийн тоо хэмжээ, шинж чанарууд хамаарна. BIM-ийг барилгын бүхэл бүтэн амьдралын мөчлөг, түүний дотор барилгын болон байгууламжийн ашиглалтын үйл явцыг харуулахад ашиглаж болно.	2
78	МТ, менежмент	Business Continuity Planning (BCP)	Бизнесийн тасралтгүй төлөвлөлт	Байгууллага аливаа үйл явдалд хариу арга хэмжээ авах боломжийг олгодог урьдчилсан зохицуулалт, журмыг боловсруулах үйл явц нь бизнесийн чухал чиг үүрэг нь төлөвлөсөн түвшний тасалдал эсвэл чухал өөрчлөлтийг үргэлжлүүлэх болно. Үүнтэй төстэй нэр томьёо нь гэнэтийн төлөвлөгөө, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх төлөвлөгөө багтана.	2
79	Ерөнхий хэрэглээ	Business Impact Analysis (BIA)	Бизнесийн нөлөөллийн шинжилгээ	Систем эсвэл бизнесийн үйл явц зөв ажиллаж чадаагүй тохиолдолд гарах зардлын (санхүүгийн болон санхүүгийн бус) дүн шинжилгээ.	1
80	Аюулгүй байдал	Business Intelligence (BI)	Бизнесийн тандан шинжилгээ	Энэ нь шийдвэр гаргалтыг илүү сайжруулж, дэмжих өгөгдлүүдийг олборлох, хувиргах, нэгтгэх, дүрслэх, шинжлэх, тайлбарлахад зориулсан олон төрлийн аппликэйшн программууд, туршлага, технологиудыг агуулсан мэдээллийн систем юм.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
81	MT, менежмент	Business logic	Бизнес логик	Аппликейшны функциональ шаардлагыг боловсруулж, гүйцэтгэдэг аппликейшны код.	4
82	Ерөнхий хэрэглээ	Business Process Outsourcing (BPO)	Бизнесийн үйл явцын аутсорсинг	Тодорхойлсон, хэмжигдэхүйц гүйцэтгэлийн хэмжүүр дээр үндэслэн сонгосон үйл явцыг эзэмшиж, удирдаж, удирддаг гадны үйлчилгээ үзүүлэгчид нэг буюу хэд хэдэн мэдээллийн технологийн эрчимтэй бизнесийн үйл явцыг шилжүүлэх.	2
83	MT, менежмент	Business Process Re-engineering (BPR)	Бизнесийн үйл явцын дахин инженерчлэл	Үндсэн шинжилгээ, дахин төлөвлөлт, өөрчлөлт эсвэл гүйцэтгэлийг сайжруулахад чиглэсэн бизнесийн үйл явц ба удирдлагын системүүд. BPR нь байгууллагын бүтэц, мэдээллийн систем, ажлын хариуцлага, гүйцэтгэлийн стандартыг дэмжих зэрэг бизнесийн үйл явцыг шинжлэх, дахин төлөвлөх, өөрчлөхөд бодитой, тоон арга, хэрэгслийг ашигладаг.	2
84	Цахим худалдаа	Business-to-Business (B2B)	Бизнесээс Бизнес (B2B)	Албан ёсны гэрээний дагуу бизнес эрхлэгчдийн дунд явуулдаг цахим худалдааны нэг хэлбэр. B2B функцууд нь: (1) Түнш тус бүрийн үнэ, гэрээ, агуулгын талаарх мэдээллийг хүргэх боловсронгуй вэб зөвшөөрөл, хяналт (2) Хандалтын хяналт, параметрийн хайлт дээр тулгуурлан захиалгат харагдацыг хангадаг каталогууд, (3) Стандартчилсан зэрэг захиалга оруулах функцууд орно. "хүргэх" байршил, захиалгын тооцоолол, төлбөрийн сонголтууд.	1
85	Цахим худалдаа	Business-to-Employee (B2E)	Бизнесээс - Ажилтан (B2C)	Аж ахуйн нэгж, байгууллагын болон тэдгээрийн менежерүүдэд иж бүрэн үйлчилгээг хүргэхийн тулд цахим бизнесийн арга барил, интернет технологийг ашиглах, хөшүүрэг болгох.	1
86	Цахим худалдаа	Business-to-Government (B2G)	Бизнесээс Засгийн газарт (B2G)	Төрийн болон хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжүүдийн хоорондын цахим худалдаа. Засгийн газраас бизнес рүү (G2B) гэдэг нь эдгээр харилцааг тодорхойлоход илүү түгээмэл хэрэглэгддэг нэр томьёо юм.	1
87	Цахим ур чадвар	Cadetship	Cadetship - Мэргэшүүлэх сургалт	Ажил олгогч нь ажилтны тодорхой мэргэшлийг бий болгоход чиглэсэн албан ёсны сургалтад татаас өгөх үүрэг хүлээсэн хөдөлмөрийн зохицуулалт бөгөөд тухайн ажилтан сургалт дууссаны дараа тодорхой хугацаанд ажил олгогчтой ажиллах шаардлагатай болдог.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
88	Ерөнхий хэрэглээ	Call centre	Дуудлагын төв	Их хэмжээний утасны дуудлага хүлээн авч, хариу өгдөг ажилчид, салбар байгууллагыг хэлнэ. Эдгээр төвүүд дуудлагын удирдлага, үйлчилгээг сайжруулахын тулд төрөл бүрийн технологи ашигладаг. Утасны болон утасгүй холбооны сувгуудыг (и-мэйл, вэб гэх мэт) ашигладаг төвийг "харлцах төв" гэж нэрлэдэг.	1
89	Цахим ур чадвар	Capability	Чадвар	Чадварыг ихэвчлэн "ямар нэгэн зүйл хийх чадвар" гэж тодорхойлдог.	1
90	Цахим ур чадвар	Capacity building	Чадавх бүрдүүлэх	Хувь хүн, бүлэг, байгууллага, институци, нийгэм үндсэн чиг үүргээ гүйцэтгэх, асуудлыг шийдвэрлэх, зорилгоо тодорхойлох, түүнд хүрэх чадвараа нэмэгдүүлэх үйл явц; хөгжлийн хэрэгцээгээ өргөн хүрээнд, тогтвортой байдлаар ойлгож, шийдвэрлэх.	1
91	Цахим ур чадвар	Capacity development	Чадавх бэхжүүлэх	Чадавх гэдэг нь боловсролын янз бүрийн түвшний боловсролын төлөвлөлт, менежментийг хариуцдаг хувь хүн, байгууллага, институциуд нь тогтвортой, урт хугацаанд нийгэмд чиглэсэн боловсролын зорилгод хүрэхийн тулд янз бүрийн чадавхийг хөгжүүлэх, хадгалах, хэрэгжүүлэх үйл явц юм.	1
92	Аюулгүй байдал	Captcha	Каптча	Каптча нь компьютер биш харин хүн өгөгдөл оруулж байгаа эсэхийг шалгах програм юм.	1
93	Мэдээллийн технологи	Cascading Style Sheets (CSS)	Cascading Style Sheets (CSS)	Цахим хуудасны харагдах байдал, зохион байгуулалтыг удирдах зорилготой хэллэгийн систем бөгөөд HTML, XHTML зэрэг тэмдэглэгээний хэллэгүүдтэй хамтран ажилладаг. CSS нь вэбсайтын дизайныг HTML-ийн бүтэцээс тусад нь байлгаж, кодыг цэвэрхэн, уншихад хялбар болгодог.	1
94	Аюулгүй байдал	Certificate Authority (CA)	Сертификат гаргагч байгууллага (CA)	Эдгээр байгууллагууд нь дижитал сертификат гаргаж, баталгаажуулж, түгээдэг. Тэд хэрэглэгчдийн хувийн мэдээллийг шалгаж, үнэн зөвийг баталгаажуулдаг.	1
95	Мэдээллийн технологи	Chatbot	Чатбот	Чатбот бол текст эсвэл дуут командын тусламжтайгаар хүний яриаг дуурайх зориулалттай программ хангамж юм.	1
96	Мэдээллийн технологи	ChatGPT	Чат GPT	OpenAI-ийн бүтээсэн чатбот. Текст болон яриан дээр үндэслэн хүнтэй төстэй текст үүсгэх чадвартай, том хэлний загвараар ажилладаг, хиймэл хиймэл оюун ухааны бүтээлийн нэг юм.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
97	Ерөнхий хэрэглээ	Clean Technology (aka Clean Tech)	Цэвэр технологи (цахим технологи)	Цэвэр технологи гэдэг нь дахин боловсруулалт, сэргээгдэх эрчим хүч (салхи, нарны эрчим хүч, биомасс, усан цахилгаан станц, био түлш гэх мэт), мэдээллийн технологи, ногоон тээвэр, цахилгаан мотор, ногоон хими, гэрэлтүүлэг зэрэг эрчим хүчний хэмнэлттэй бусад олон хэрэгслийг хэлнэ. Энэ нь бохирдлыг багасгахын зэрэгцээ байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл багатай, цахилгаан, түлш үйлдвэрлэх хэрэгсэл юм.	1
98	Мэдээллийн технологи	Client-server technology	Үйлчлүүлэгч-серверийн технологи	Нэг компьютерын (сервер) үйлчилгээг нөгөө компьютерээс (үйлчлүүлэгч) хүссэн сүлжээнд холбогдсон компьютеруудын хоорондох холболтыг хэлнэ. Дараа нь олж авсан мэдээллийг үйлчлүүлэгчийн компьютер дээр дотооддоо боловсруулдаг.	1
99	Ерөнхий хэрэглээ	Clinical Information System (CIS)	CIS (Эмнэлэгийн мэдээллийн систем)	Эмч, сувилагч болон бусад асран хамгаалагчид тухайн өвчтөнд хийсэн эмчилгээ, тусламж үйлчилгээг баримтжуулах, өвчтөний шинж тэмдгийг хянах, бүртгэх, үр дүнг боловсруулах, эмийн жорыг баримтжуулах, өвчтөний үр дүнг хэмжихэд ашигладаг систем.	1
100	Мэдээллийн технологи	Cloud Architecture	Клауд архитектур	Клауд тооцоололд шаардлагатай үндсэн болон дэд бүрэлдэхүүн хэсгүүд	5
101	Мэдээллийн технологи	Cloud communication	Клауд холбоо	Гуравдагч этгээдийн үзүүлж буй харилцаа холбооны үйлчилгээ нь интернетээр дамжуулан хандаж, ашиглах боломжтой. Skype нь клауд харилцаа холбооны программ хангамж юм.	4
102	Мэдээллийн технологи	Cloud Management Platform	Клауд удирдлагын платформ	Байгууллагын клауд тооцооллын нөөцийг хянахад ашигладаг нэгдсэн програм хангамжийн хэрэгслүүдийн бүрдэл.	5
103	Мэдээллийн технологи	Cloud-based hosting	Клаудад суурилсан хостинг / төхөөрөмж	Байгууллагын тооцоолох болон хадгалах нөөцийг өөр газарт байгаа үйлчилгээ үзүүлэгчид үзүүлэх үйл явц юм.	1
104	Техник, технологи	Cobotization (human-robot collaboration)	Коботизаци (хүн-роботын хамтын ажиллагаа)	Өөрийн удирдлагатай, алсаас удирддаг хөдөө аж ахуйн машинууд олон тариачдын өдөр тутмын амьдралын нэг хэсэг болж байна. Тус салбар нь коботжуулалт гэж нэрлэгддэг хүн-робот хамтын ажиллагааны эрин үеийг бий болгож байна. Ийм төрлийн машинууд нь үйлдвэрлэлийн салбарын туслах юм.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
105	Ерөнхий хэрэглээ	Cognitive computing	Танин мэдэхүйн тооцоолол	Танин мэдэхүйн тооцоолол нь хиймэл оюун ухаантай үндсэндээ адилхан ба хэв шинжийг таних, суралцах зэрэг хүний сэтгэхүйн үйл явцыг дуурайхад чиглэсэн компьютержсэн загвар юм.	1
106	Цахим ур чадвар	Collaborative digital learning	Хамтарсан дижитал сургалт	Даалгавраа биелүүлэхийн тулд цахим хэрэгслээр дамжуулан хэсэг бүлэг суралцагчид хамтран ажиллах боломжтой сургалтын арга хэлбэр.	1
107	Мэдээллийн технологи	Collaborative Virtual Reality	Хамтран ажиллах виртуал орчин	Хамтран ажиллах виртуал орчин нь олон хэрэглэгчдэд виртуал орчинд бие биетэйгээ харилцах, харилцах боломжийг олгодог.	1
108	Ерөнхий хэрэглээ	Commercial, off-the-shelf (COTS)	Зарын худалдаа	Энэ нь олон нийтэд худалдах, түрээслэх эсвэл лицензээр ашиглахад бэлэн болсон технологийг тодорхойлсон нэр томьёо юм. Ихэвчлэн компьютерийн програм хангамж эсвэл техник хангамжийн системийг хэлдэг бөгөөд арилжааны дэмжлэгтэй үнэгүй програм хангамжийг багтааж болно.	1
109	Мэдээллийн технологи	Common Gateway Interface (CGI)	Нийтлэг гарцын интерфэйс	Ихэнх вэб серверүүд хэрэглэгчийн вэб хөтчөөс хүлээн авсан өгөгдлийг боловсруулахад ашигладаг механизм.	1
110	Техник, технологи	Compact Disc Recordable (CD-R)	Бичих боломжтой CD-R	Өгөгдлийг компакт диск (CD) дээр зөвхөн 1 удаа бичих боломжийг олгодог стандарт технологи.	1
111	Техник, технологи	Compact Disc Rewritable (CD-RW)	Дахин бичих боломжтой CD-RW	Өгөгдлийг компакт диск (CD) дээр бичих, устгах, дахин бичих боломжийг олгодог стандарт технологи.	1
112	Мэдээллийн технологи	Computer vision	Компьютерийн хараа	Компьютерийн хараа нь зураг, видеон дээрх объект, хүмүүсийг таних, ойлгоход компьютерт чиглэгддэг компьютерийн шинжлэх ухааны салбар юм. Бусад төрлийн хиймэл оюун ухааны нэгэн адил компьютерийн алсын хараа нь хүний чадавхийг давтах ажлыг гүйцэтгэх, автоматжуулахыг эрмэлздэг.	1
113	Мэдээллийн технологи	Computer-aided design	Компьютерийн тусламжтай загварчлал / дизайн	Компьютерийн тусламжтай загварчлал гэдэг нь компьютерийн програм хангамж ашиглан бүтээгдэхүүн, барилга байгууламж, машин механизм, эд анги зэрэг объектуудыг зохион бүтээх, загварчлах технологи юм. CAD програм нь инженерүүд, архитекторууд, дизайнеруудын бүтээлийн процессийг хялбаршуулж, үр ашигтай, нарийвчлалтай болгодог.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
114	Цахим ур чадвар	Computer-assisted instruction	Компьютерийн тусламжтай даалгавар	Компьютер ашиглан сургалтын материалыг танилцуулах, суралцах явцыг хянах, суралцагчийн хувийн хэрэгцээнд нийцүүлэн нэмэлт материалыг сонгох, ашиглахад тусалдаг интерактив сургалтын арга.	1
115	Ерөнхий хэрэглээ	Computer-generated imagery (CGI)	Компьютерээр бүтээгдсэн зураглал (CGI)	Энэ нь урлаг, кино, телевизийн хөтөлбөр, сурталчилгаа, симуляц, хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд тусгай эффект хийхэд компьютерийн график, бүр тодруулбал 3D компьютер графикийн салбарыг ашиглах явдал юм.	1
116	Аюулгүй байдал	Confidentiality	Нууцлал	Мэдээлэлд хандах, задруулах эрхийг хязгаарлах замаар хувийн өгөгдөл, мэдээллийг задруулахгүй байх баталгаа.	7
117	Харилцаа холбоо	Connectivity	Холболт	Өгөгдлийг дамжуулахын тулд төхөөрөмжүүдийг хооронд нь холбох ерөнхий нэр томъёо. Ихэвчлэн гүүрэн төхөөрөмж, рутер, холболт болон гарцын төхөөрөмж, түүнчлэн үндсэн сүлжээг хамарсан сүлжээний холболтыг хэлдэг.	4
118	Ерөнхий хэрэглээ	Content curation	Контент эрэл хайгуул	Тодорхой зорилгоор агуулгыг олж, цуглуулж, сонгож бүтэцтэй байдлаар танилцуулах үйл явц юм.	1
119	Ерөнхий хэрэглээ	Content filtering	Агуулгын шүүлтүүр	Агуулгын шүүлтүүрийн аппликейшн нь ямар нэгэн өгөгдлийг хаах эсвэл шүүлтүүрээр дамжуулан өгөгдлийг хүлээн авахыг хэлнэ. Энэ нь интернетэд голчлон зарим сайт руу нэвтрэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор ашиглагддаг. Агуулгыг шүүх хоёр үндсэн арга байдаг -- URL жагсаалтыг шүүх, үг тааруулах шүүлтүүр. URL жагсаалтын шүүлтүүр нь зөвшөөрөгдсөн сайт болон хориглосон сайтын жагсаалтаас хамаарна. Үг тааруулах шүүлтүүр нь тохиромжгүй үг, хэллэгийг олж блоклоход тулгуурладаг.	1
120	Мэдээллийн технологи	Content library	Контентын сан	Контентын сан нь уламжлалт номын сантай төстэй бөгөөд эрх бүхий хэрэглэгчид хандах боломжтой хавтас, файлын цахим сан юм.	1
121	Мэдээллийн технологи	Convolutional neural networks (CNN)	Конволюшн нейрон сүлжээ	Сүлжээ шиг топологитой өгөгдөл боловсруулах тусгай төрлийн нейрон сүлжээ юм.	6
122	Мэдээллийн технологи	Cookies	Күүки	Хэрэглэгч тодорхой вэб сайтад зочлох үед вэб сервер хэрэглэгчийн нэвтрэлтийг хатуу диск дээр хадгалдаг жижиг текст файл. Күүки нь тухайн вэб сайтад нэвтэрч орохын тулд хэрэглэгч анх удаагаа оруулах ёстой бүх мэдээллийг агуулдаг. Хэрэглэгч тухайн вэб сайтад дахин зочлох үед күүки нь хэрэглэгчдэд ижил мэдээллийг дахин оруулах шаардлагагүй болгодог.	7



№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
123	Ерөнхий хэрэглээ	Correlation analysis	Хамаарлын шинжилгээ / Корреляцийн шинжилгээ	Корреляцийн шинжилгээ гэдэг нь хоёр болон түүнээс дээш хувьсагчдын хоорондын харилцан хамаарлыг судлах статистикийн арга. Хувьсагчдын хоорондын хамаарал хэр хүчтэй, ямар чиглэлтэй байгааг тодорхойлж, харьцуулж судлахад ашиглагддаг.	1
124	Компьютерийн сүлжээ	Country Code Top-Level Domain (ccTLD)	Дээд түвшний домэйн (ccTLD)	Энэ нь тусгаар тогтносон улс, тодорхой нутаг дэвсгэрт ихэвчлэн ашиглагддаг интернетийн дээд түвшний домэйн юм. Тухайлбал: IN-Энэтхэг, БНУ-Солонгос, ID-Индонез, TH-Тайланд, JP-Япон.	1
125	Цахим үр чадвар	Courseware	Сургалтын програм хангамж	Анги танхим эсвэл боловсролын бусад орчинд ашиглахад зориулагдсан програм хангамж.	1
126	Аюулгүй байдал	Credential	Итгэмжлэл	Нөөцтэй холбогдоход шаардлагатай баталгаажуулалтын мэдээллийг (итгэмжлэл) агуулсан бичлэг. Ихэнх итгэмжлэлд хэрэглэгчийн нэр, нууц үг байдаг.	4
127	Аюулгүй байдал	CSIRT - Cyber Security Incident Response Team	Кибер халдлага, зөрчилтэй тэмцэх төв	Олон улс, болон Монгол улсад зөрчилтэй тэмцэх улсын болон хувийн төвүүд олон байдаг. Улсын байгууллагын хувьд зөрчил, гарсан үед Үндэсний төвтэй холбогдон туслалцаа, дэмжлэг, чиглэл авна. Монгол улсад онц чухал мэдээллийн дэд бүтэцтэй төрийн өмчит хуулийн этгээд болон төрийн мэдээллийн нэгдсэн сүлжээнд холбогдсон байгууллагын мэдээллийн системд чиглэсэн кибер халдлага, зөрчлийг илрүүлэх, таслан зогсоох, хариу арга хэмжээ авах, кибер халдлага, зөрчилд өртсөн мэдээллийн системийг нөхөн сэргээхэд дэмжлэг үзүүлэх үндсэн чиг үүрэг бүхий Кибер халдлага, зөрчилтэй тэмцэх “Үндэсний төв” нь 2022 оны 12-р сард байгуулагдсан	7
128	Аюулгүй байдал	Cyber physical attacks	Кибер биет халдлага	Бодит орчинд нөлөөлж буй цахим орчин дахь аюулгүй байдлын зөрчил. Тухайлбал хорлонтой хэрэглэгч нь усны шахуурга, тээвэрлэлт, дамжуулах хоолойн хавхлага зэргийн тооцоолол, холбооны эд ангиудыг удирдаж, эд хөрөнгөд хохирол учруулж, амь насыг эрсдэлд оруулж болзошгүй.	1
129	Аюулгүй байдал	Cybercrime	Кибер гэмт хэрэг	Компьютер, сүлжээ болон цахим технологи ашиглан үйлдэгдсэн гэмт хэрэг.	7
130	Аюулгүй байдал	Cyber-Insurance	Кибер даатгал	Бизнесийг мэдээллийн технологийн дэд бүтэц, мэдээллийн нууцлал, мэдээллийн засаглалын хариуцлага, зэрэг интернэтэд суурилсан эрсдэл болон бусад үйл ажиллагаатай холбоотой эрсдэлээс хамгаалах зорилготой даатгалын тусгай бүтээгдэхүүн.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
131	Аюулгүй байдал	Cybersecurity	Кибер аюулгүй байдал	Кибер орчинд мэдээллийн бүрэн бүтэн, нууцлагдсан, хүртээмжтэй байдал хангагдсан байдал.	7
132	Мэдээллийн технологи	Data analysis	Өгөгдлийн шинжилгээ	Түүхий өгөгдлийг ашиглах боломжтой мэдээлэл болгон хувиргах үйл явц юм. Өөрөөр хэлбэл өгөгдлийг цуглуулах, цэвэрлэх, боловсруулах, шинжлэх, тайлбарлах, дүгнэлт хийх замаар статистик үр дүнд үнэ цэнэ нэмэн, мэдээлэлд үндэслэн шийдвэр гаргах боломжийг олгодог.	1
133	Ерөнхий хэрэглээ	Data Base Administrator (DBA)	Өгөгдлийн сангийн администратор	Мэдээллийн санг удирдах, зохион байгуулах үүрэгтэй хувь хүн	1
134	Мэдээллийн технологи	Data center	Дата төв	Дата төв нь харилцаа холбоо, хадгалах систем гэх мэт компьютерийн систем болон холбогдох бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг байрлуулахад ашигладаг байгууламж юм.	1
135	Мэдээллийн технологи	Data ecosystem	Өгөгдлийн экосистем	Програм хангамж, үйлчилгээ, дэд бүтцийг багтаасан өгөгдөл болон холбогдох нөөцийг шууд ба шууд бусаар ашигладаг, үүсгэдэг, хуваалцдаг, боловсруулдаг байгууллага, хувь хүмүүсийн цогц сүлжээ.	1
136	Мэдээллийн технологи	Data literacy	Өгөгдлийн боловсрол	Өгөгдлийн боловсрол гэдэг нь хувь хүн өөрийн өгөгдлийнхөө хүрээнд ойлголттой болох, өгөгдөлд суурилсан шийдвэр гаргах боломжийг олгодог үр чадвар, сэтгэлгээний нэгдэл юм.	1
137	Мэдээллийн технологи	Data loss prevention	Өгөгдлийн алдагдлаас урьдчилан сэргийлэх	Эмзэг мэдээллийг алдагдуулахгүй, буруугаар ашиглахгүй, зөвшөөрөлгүй хэрэглэгчид хандахгүй байлгахын тулд ашигладаг багаж хэрэгсэл, процессуудын багц юм. Өгөгдлийн алдагдлаас урьдчилан сэргийлэх программ хангамж нь болзошгүй мэдээллийн зөрчлийг илрүүлж, ашиглах, хөдөлгөөн хийх үед эмзэг өгөгдлийг хянах, илрүүлэх, блоклох замаар урьдчилан сэргийлдэг.	1
138	Харилцаа холбоо	Data PBX	Өгөгдлийн PBX	PBX нь "Private Branch Exchange" - гэж буюу "Хувийн Бүсийн Шилжүүлэг" гэсэн англи үгийн товчлол. Өгөгдлийн PBX нь PBX систем дээрх өгөгдөл, мэдээлэл, зурвасыг өргөтгөх, хадгалах, үйлчлүүлэх зэргийг хийх өгөгдлийн шинэ систем юм.	1
139	Мэдээллийн технологи	Data processing	Өгөгдөл боловсруулалт	Мэдээллийг баталгаажуулах, ангилах, нэгтгэх, нэгтгэх зэрэг гарын авлага, автомат эсвэл цахим үйлдлүүд. Эдгээр үйлдлүүдийг ихэвчлэн өгөгдөл хайх, хувиргах, ангилах, дүн шинжилгээ хийх, тайлагнах зэргээр гүйцэтгэдэг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
140	Мэдээллийн технологи	Data quality	Өгөгдлийн чанар	Өгөгдлийн чанар нь хамаарал, үнэн зөв, цаг үеэ олсон ба цаг алдалгүй, хүртээмжтэй байдал, ойлгомжтой байдал, харьцуулах, үялдаа холбоо, бүрэн бүтэн байдлаар хэмжигдэнэ.	1
141	Мэдээллийн технологи	Data science	Өгөгдлийн шинжлэх ухаан	Өгөгдлийн шинжлэх ухаан нь бизнесийн шийдвэр гаргахад тусалдаг загвар схемийг илрүүлэхийн тулд их хэмжээний өгөгдөл цуглуулж, дүн шинжилгээ хийхэд алгоритм, процессыг ашигладаг технологийн салбар юм.	1
142	Мэдээллийн технологи	Data transfer rate	Өгөгдөл дамжуулах хурд	Хадгалах төхөөрөмж дээрх зөв байршлыг тогтоосны дараа өгөгдлийг унших, бичих хурд.	1
143	Мэдээллийн технологи	Data types	Өгөгдлийн төрлүүд	Тоо, текст, огноо/цаг эсвэл үсэг тоогоор илэрхийлсэн өгөгдлийн ангилал.	1
144	Мэдээллийн технологи	Database	Өгөгдлийн сан	Асуулга явуулах боломжтой хүснэгтэд хадгалагдсан өгөгдлийг зохион байгуулах, боловсруулах, дүн шинжилгээ хийх боломжийг олгодог програм хангамж;	1
145	Мэдээллийн технологи	Datafication	Өгөгдөл тогтоох	Хүний амьдралын элементүүдийг тоон мэдээллийн хэлбэрт оруулах үйл явц юм. Эдгээр тоон мэдээллийг хэмжих, хүснэгтлэх, дүн шинжилгээ хийх тасралтгүй мэдээллийн эх сурвалж болгон ашиглах боломжтой.	1
146	Аюулгүй байдал	DDoS attacks	DDoS халдлага	A distributed denial-of-service буюу DDoS халдлага нь сүлжээний нөөцийг тасралтгүй ачааллаж, хэвийн үйл ажиллагааг нь зогсоох зорилготой халдлага юм. Тооцооллын хувьд халдлага интернетэд холбогдсон хостын үйлчилгээг түр болон тодорхойгүй хугацаагаар тасалдуулах замаар машин эсвэл сүлжээний нөөцийг зорьсон хэрэглэгчдэдээ ашиглах боломжгүй болгохыг эрмэлздэг кибер халдлага юм.	1
147	Аюулгүй байдал	Decryption key	Код тайлах түлхүүр	Өгөгдлийн шифрийг тайлах алгоритм (Өөрөөр хэлбэл шифр текстийг энгийн текст болгон хувиргадаг алгоритм).	1
148	Мэдээллийн технологи	Deep learning	Гүн сургалт	Шийдвэр гаргахын тулд хүний тархи мэдээллийг хэрхэн боловсруулж байгаагаас нь суралцаж хүний тархийг дуурайдаг хиймэл оюун ухааны функц.	1
149	Мэдээллийн технологи	Defragmentation	Шахагч	Диск буюу хадгалах хэрэгсэл дээрх өгөгдлийг үр ашигтай хадгалах, хандах зорилгоор дахин зохион байгуулах үйл явц юм.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
150	Техник, технологи	Degauss	Соронзон орныг арилгах	Компьютерийн дэлгэц, соронзон хальс, хатуу диск зэрэг электрон төхөөрөмжүүдээс соронзон хүчийг арилгахад ашигладаг процесс. Хавтгай дэлгэцтэй дэлгэцүүд нь соронзлол үүсгэдэггүй тул иймтовчлуур байдаггүйг анхаарна уу.	1
151	Ерөнхий хэрэглээ	Desktop publishing	Хэвлэлийн эх бэлтгэл	Компьютер, принтер, сканнер зэрэг программ хангамж, техник хангамжийг ашиглан баримт бичгийг зохиох, нийтлэх үйл явц.	1
152	Мэдээллийн технологи	Desktop-as-a-Service (DaaS)	Desktop-as-a-Service (DaaS)	Виртуал десктоп эсвэл байршуулсан десктопын үйлчилгээ гэж нэрлэгддэг бөгөөд энэ нь виртуал десктопын дэд бүтцийг (VDI) гуравдагч талын үйлчилгээ үзүүлэгчээс аутсорсинг хийх явдал юм.	1
153	Харилцаа холбоо	Dial-Up Adapter	Утасны шугаман холболтын төхөөрөмж	Модем залган сервертэй холбогдох боломжийг олгодог Windows-ийн сүлжээний бүрэлдэхүүн хэсэг бөгөөд Windows дээр dial-up холболт ажиллуулж байгаа хэрэглэгчид Dial-Up Adapter суулгаж, зөв тохируулсан байх ёстой.	1
154	Мэдээллийн технологи	Differential backup	Дифференциал нөөцлөлт	Сүүлчийн бүрэн нөөцлөлтөөс хойш өөрчлөгдсөн бүх өгөгдлийн хуулбар.	1
155	Мэдээллийн технологи	Digital access	Дижитал хандалт	Дижитал хэрэгслээр суралцахад ашиглагдах чадвар. Үүнд интернэт, компьютер зэрэг бүрэн оролцоог хангах хэрэгсэл, технологид хандах эрх хамаарна.	1
156	Мэдээллийн технологи	Digital asset	Дижитал хөрөнгө	Дижитал хэлбэрт шилжүүлсэн, мөн онлайнаар татаж авах боломжтой оюуны контент. Тухайлбал, PowerPoint слайд, аудио болон видео файлууд, эсвэл текст боловсруулах програм дээр үүсгэсэн файлууд г.м.	1
157	Нийгмийн сүлжээ	Digital badge	Дижитал тэмдэг	Сургалтын туршлагаас олж авсан тодорхой үр чадварыг баталгаажуулан олгодог график дүрслэл бүхий тэмдэг юм. Уг тэмдгийг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр хуваалцах, цахим шуудангийн гарын үсэгт нэмэх, CV эсвэл портфолио дээр суулгах боломжтой.	1
158	Аюулгүй байдал	Digital certificate	Дижитал сертификат (гэрчилгээ)	Энэ нь тодорхой хэрэглэгчийн нийтийн түлхүүрийг баталгаажуулж, түүний жинхэнэ эсэхийг шалгах баталгаа юм. Сертификат гаргагч байгууллага (CA) нь эдгээр сертификатыг олгож, удирддаг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
159	Цахим ур чадвар	Digital competence	Цахим ур чадвар	Цахим ур чадвар нь суралцах, ажил эрхлэх, нийгэмд оролцоход цахим технологийг эзэмшиж, ашиглах ур чадвар юм. Цахим ур чадварыг улс орнууд өөр өөрийн онцлоготоо тохируулан тодорхойлсон байдаг бөгөөд Монгол улс цахим ур чадварыг техник ба программ хангамж, өгөгдөл мэдээлэл, харилцаа холбоо, хамтын ажиллагаа, бүтээлч байдал, аюулгүй байдал, асуудал шийдвэрлэх гэсэн 6 хүрээгээр тодорхойлсон. Цахим ур чадварыг мэдлэг, ур чадвар, хандлагын нэгдэл гэж тодорхойлогддог.	1
160	Цахим ур чадвар	Digital Competence Frameworks (DCF)	Цахим ур чадварын бүтцийн хүрээ	Дижитал чадамжийн хүрээ нь дижитал чадвар/бичиг үсгийн янз бүрийн түвшинд хүрэх мэдлэг, ур чадвар, хандлагыг бүрдүүлдэг.	1
161	Цахим ур чадвар	Digital credential	Дижитал итгэмжлэл	Суралцагч юу мэддэг, ойлгодог ба/эсвэл хийж чаддагийг баталгаажуулсан сургалтын ололт амжилтын дижитал бүртгэл.	1
162	Цахим ур чадвар	Digital divide	Дижитал хуваагдал	Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи (МХТ)-ийн хүртээмж, ашиглалт, мэдлэгийн хувьд бүлгүүдийн хоорондын тэгш бус байдал.	1
163	Цахим ур чадвар	Digital gap	Дижитал цоорхой	Хүн амын дунд мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи (МХТ) хүртээмжтэй, вэбээр санал болгож буй үйлчилгээг ашигладаг болон ашигладаггүй хүмүүсийн хоорондын ялгаа. Иргэд, аж ахуйн нэгжүүдийн мэдээлэл технологийн оролцоо дараахь зүйлийг шаарддаг. - Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологи (МХТ), тухайлбал дижитал төхөөрөмж, интернет холболтод нэвтрэх; - Мэдээллийн нийгэмд оролцоход шаардлагатай ур чадвар эзэмших; Дижитал ялгааг хүйс, нас, боловсрол, орлого, нийгмийн бүлэг эсвэл газарзүйн байршлаар хэмжиж болно.	1
164	Цахим ур чадвар	Digital identity	Дижитал таних тэмдэг	Дижитал таних тэмдэг гэдэг нь хувь хүн, байгууллага эсвэл төхөөрөмжийн цахим орчинд танигдах, нэвтрэхэд ашиглагдах мэдээлэл, шинж чанаруудын цогц юм. Энэ нь цахим орчинд хэн нэгнийг таньж, баталгаажуулахад ашиглагддаг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
165	Цахим ур чадвар	Digital inclusion	Дижитал оролцоо	Хувь хүн, нийгмийн ямар ч бүлэг нийгэм, эдийн засаг, соёлын амьдралд оролцохдоо мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийг ашиглах, тэгш хандах боломжийг хангахад чиглэгдсэн үйл явц юм.	1
166	Цахим ур чадвар	Digital learning objects	Цахим сургалтын объект	Цахим хэлбэрээр дамжуулахад зориулагдсан модульчлагдсан эсвэл салангид сургалтын нэгжүүд.	1
167	Цахим ур чадвар	Digital literacy	Дижитал бичиг үсэг	Дижитал технологи ашиглан зүй зохистой мэдээлэл олох, мэдээллийг боловсруулах, үнэлэх, нэгтгэх, харилцах хувь хүний чадвар.	1
168	Харилцаа холбоо	Digital Multimedia Broadcasting (DMB)	Дижитал мультимедиа өргөн нэвтрүүлэг (DMB)	DMB нь телевиз, радио, өгөгдөл дамжуулалт зэрэг мультимедиа мэдээллийг гар утас, хөдөлгөөнт төхөөрөмж рүү илгээх зорилгоор Өмнөд Солонгост үндэсний мэдээллийн технологийн төслийн хүрээнд боловсруулсан тоон радио дамжуулах технологи юм. Зарим тохиолдолд хөдөлгөөнт телевиз гэж нэрлэгддэг энэ технологийг анх FM радиог орлох дараагийн үеийн дижитал технологи болгон хөгжүүлсэн.	1
169	Мэдээллийн технологи	Digital platform	Дижитал платформ	Хэрэглэгчд хоорондын харилцааг хөнгөвчлөх програм хангамжид суурилсан онлайн дэд бүтэц.	1
170	Ерөнхий хэрэглээ	Digital signature	Тоон гарын үсэг	Дараах шаардлагуудыг хангасан цахим гарын үсэг. тоон гарын үсгийн хувийн түлхүүр /цаашид “хувийн түлхүүр” гэх/ ашиглан мэдээллийг шифрлэж хувиргалтад оруулж үүсгэсэн байх; тоон гарын үсгийн гэрчилгээ эзэмшигч /цаашид “гэрчилгээ эзэмшигч” гэх/-ийг тоон гарын үсгийн нийтийн түлхүүр /цаашид “нийтийн түлхүүр” гэх/ ашиглан таних, шалгах боломжтой байх; мэдээлэлд тоон гарын үсгийг хавсаргасан, эсхүл нэгтгэсний дараа мэдээлэлд өөрчлөлт оруулсан, мэдээллийн бүрэн бүтэн эсэхийг мэдэх боломжтой байх.	7
171	Цахим ур чадвар	Digital skills	Цахим ур чадвар	Цахим технологийг өдөр тутмын амьдралдаа ашиглахад шаардагдах ур чадваруудыг хэлнэ. Эдгээр ур чадварууд нь үндсэн энгийн ур чадвараас дээд түвшний, нарийн мэргэжлийн ур чадвар хүртэлх үе шаттай байж болох бөгөөд үүнд хандлага, туршлага, ноу-хау, ажлын дадал зуршил, зан чанар, шүүмжлэлт сэтгэлгээний хослол багтдаг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
172	Цахим үр чадвар	Digital Skills Indicator (DSI)	Цахим үр чадварын үзүүлэлт (DSI)	"DSI нь жил бүр гаргадаг Дижитал эдийн засаг, нийгмийн индексийн (DESI) тайланд тусгагдсан үзүүлэлт бөгөөд Европын холбооны гишүүн орнуудын дижитал үр чадвар болон дижитал хөгжлийн ахиц дэвшлийг харуулдаг.	1
173	Мэдээллийн технологи	Digital transformation (Dx)	Цахим өөрчлөлт (Dx)	Дижитал өөрчлөлт (Dx) нь технологийн хөгжлийн хүрээнд боловсролын болон үйл ажиллагааны шинэ загваруудыг бий болгож, байгууллагын үйл ажиллагаа, стратегийн чиглэл, үнэ цэнийг дижитал технологиудыг ашиглан шинэчлэх боломжтой үйл ажиллагаа.	1
174	Мэдээллийн технологи	Digitize	Дижитал болгох	Бичиг баримт, зураг, дуу, видео зэрэг физик, аналог мэдээллийг компьютерийн боловсруулж, хадгалах боломжтой дижитал өгөгдөл болгон хувиргах үйл явц юм. Мөн газрын зургыг координатын систем бүхий дижитал зураг болгон хувиргах үйл явцыг тайлбарлахад ашигладаг.	1
175	Цахим үр чадвар	Dimensions of competency	Чадварын хэмжүүр	Хэмжээ нь чадамжийн өргөн хүрээний ойлголтын нэг хэсэг бөгөөд үүнд даалгаврын үр чадвар, даалгаврыг удирдах үр чадвар, гэнэтийн тохиолдлын менежментийн үр чадвар, ажил/үүргийн орчны үр чадвараар илэрхийлэгддэг ажлын гүйцэтгэлийн бүх талыг багтаасан болно.	1
176	Цахим худалдаа	Direct digital marketing	Шууд дижитал маркетинг	"DDM" буюу шууд дижитал маркетинг нь зөвхөн цахим хэрэглүүр ашиглан хийгддэг маркетингийн нэг төрөл юм. Энэ нь уламжлалт маркетингийн стратегийг нөхөх, орлуулахад ашиглагдаж болно. Энэ нь имэйл, нийгмийн сүлжээ, вэбсайт, мобайл аппликэйшн, болон бусад цахим сувгуудаар дамжуулан хэрэглэгчидтэй шууд харилцаж, тэдэнд зориулсан тусгай санал, хөнгөлөлт, сурталчилгааг хүргэхийг зорьдог.	1
177	Мэдээллийн технологи	Disaster Recovery as a Service (DRaaS)	Гамшгийн нөхөн сэргээлтийн үйлчилгээ	Байгалийн гамшгийн үед серверийн доголдол болон өгөгдлийг сэргээхэд тусалдаг үйлчилгээ.	1
178	Ерөнхий хэрэглээ	Disinformation	Хуурамч мэдээлэл	Хор хөнөөл учруулах зорилгоор зориудаар үүсгэсэн буюу тараасан худал мэдээлэл юм. Хуурамч мэдээлэл үйлдвэрлэгчид ихэвчлэн улс төр, санхүү, сэтгэл зүй, нийгмийн сэдэлтэй байдаг.	7
179	Цахим үр чадвар	Distance learning	Зайн сургалт	Цахим сургалт эсвэл онлайн сургалт гэж нэрлэдэг бөгөөд энэ нь багш, сурагчдид алсын зайнаас харилцан суралцах сургалтын нэг хэлбэр юм.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
180	Компьютерийн сүлжээ	DNS	Домэйн нэрийн систем	Домэйн нэрийн систем нь сүлжээнд холбогдсон компьютерт тоон (IP) хаягаар бус нэрээр нь хандах үйлчилгээ.	1
181	Мэдээллийн технологи	Domain name	Домайн нэр	Интернэтийн нөөцийн хаягийг тодорхойлох тухайн улсад тусгайлан олгосон үсэг, тоо, бусад таних тэмдгийн хослол.	7
182	Техник, технологи	Dot matrix printer	Цэгэн матриц принтер	Жижиг цэгүүдээс бүрдэх тэмдэгтүүдийг тээглүүр ашиглан гаргадаг принтер. Энэ төрлийн хэвлэгчийг эдийн засгийн хэмнэлттэй хэлбэрээр захидал, шуудангийн шошго үйлдвэрлэхийг хүсдэг байгууллагууд ихэвчлэн ашигладаг.	1
183	Мэдээллийн технологи	Dpi	Dpi - нягтаршлын хэмжээ	Нэг инч дэх цэгүүдийн тоогоор илэрхийлэгдэх принтерийн нягтралын хэмжүүр. Тоо нь их байх тусам хэвлэх чанар сайжирна. Мэргэжлийн чанартай хэвлэхэд хамгийн багадаа 300 dpi шаардлагатай.	1
184	Аюулгүй байдал	Dual control	Хос хяналт	Хос хяналт гэдэг нь тодорхой нэг үйл ажиллагаа, шийдвэр гаргах, эсвэл нэвтрэх үйлдлийг хэрэгжүүлэхэд хоёр эсвэл түүнээс дээш хүн хамтран оролцохыг шаарддаг хяналтын систем юм. Энэ нь аюулгүй байдлыг нэмэгдүүлэх, алдаа гарахаас сэргийлэх, залилан мэхлэлтийг багасгах зорилгоор ашиглагддаг.	1
185	Мэдээллийн технологи	Dual transition	Дуал шилжилт	Хос шилжилт эсвэл ихэр шилжилт гэсэн нэр томъёогоор бид ногоон, дижитал шилжилтийг хоёуланг нь хэлнэ. Ихэнхдээ эдгээр хоёр санаа нь нэгэн зэрэг болж байгаа учраас төдийгүй сайн удирдаж чадвал бие биенээ бататгах боломжтой учраас хослуулдаг.	1
186	Мэдээллийн технологи	E-accessibility	Цахим хүртээмжтэй байдал	Цахим хүртээмжтэй байдал гэдэг нь цахим буюу интернет орчинд мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүс ашиглахад хялбар байдлыг хэлнэ. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хэрэглэгчид мэдээлэл авах боломжтой байхын тулд цахим хуудас, аппликейшнүүдийг хүртээмжтэй байдлаар хөгжүүлэх шаардлагатай.	1
187	Мэдээллийн технологи	Early warning system (EWS)	Амжиж анхааруулах систем	Хувь хүн, байгууллага, олон нийт, засгийн газар бусад хүмүүст аюултай үзэгдлээс өмнө гамшгийн эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг цаг тухайд нь авах боломжийг олгодог аюулыг урьдчилан таамаглах, гамшгийн эрсдэлийн үнэлгээ хийх, гамшгийн мэдээлэл хүргэх харилцаа холбооны бэлэн байдлын үйл ажиллагааг нэгтгэсэн систем юм.	1
188	Цахим худалдаа	E-Bill (Electronic Bill)	Цахим нэхэмжлэх	Цахим шуудан эсвэл интернетээр дамжуулан хүргэсэн төлбөр тооцооцооны мэдээлэл	1



№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
189	Цахим ур чадвар	E-book	Цахим ном	Биет номын оронд дижитал хэлбэрээр хийсэн ном. Виртуал болон дижитал номын сан, цахим порталуудаар дамжуулан цахим номыг авч болно.	1
190	Цахим худалдаа	E-Cash (Electronic Cash)	Цахим мөнгө	Компьютер, алсын сервер, зөөврийн төхөөрөмж, ухаалаг картад ачаалж, бараа, үйлчилгээ худалдан авахад ашиглаж болох валют. Энэ нь ихэвчлэн бага дүнтэй гүйлгээнд ашиглагддаг бөгөөд нэргүй худалдан авалт хийх боломжийг олгодог.	1
191	Мэдээллийн технологи	Edge computing	Захын тооцоолол	Сүлжээний захад өгөгдлийн эх үүсвэрийн ойролцоо өгөгдөл боловсруулах замаар клауд тооцооллын системийг оновчтой болгох арга юм.	4
192	Мэдээллийн технологи	Edge device	Захын төхөөрөмж	Дотоод локал сүлжээг (LAN) гадаад өргөн бүсийн сүлжээ (WAN) эсвэл интернеттэй холбодог сүлжээний төхөөрөмжийн төрөл.	4
193	Мэдээллийн технологи	Edge of IoT	Edge of IoT	Үүнд ухаалаг бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний бодит цагийн өгөгдөлтэй харилцдаг системийн төгсгөлийн цэгүүд болох олон төрлийн мэдрэгч, идэвхжүүлэгч, төхөөрөмжүүд багтана.	4
194	Техник, технологи	Educational robotics	Боловсролын робот техник	Хүмүүст бага наснаас нь эхлэн интерактив байдлаар робот техник, програмчлалын мэдлэг олгох зорилготой хичээл. Мөн боловсролын робот техник нь шинжлэх ухаан, математик болон технологийг хамтад нь заах зорилготой сургалтын загвар болох STEM боловсрол гэгддэг.	1
195	МТ, менежмент	Effectiveness	Үр дүнтэй байдал	Байгууллага болон хувь хүн зорилгоо биелүүлэхийн тулд асуудалд тохирсон хариу үйлдэл үзүүлэх, асуудлаа дүгнэх, тэдгээрийг шийдвэрлэх чадварлаг, тодорхой зорилтуудыг боловсруулах, хэрэгжүүлэх чадвар.	1
196	Ерөнхий хэрэглээ	E-Governance	Цахим засаглал	Цахим засаглал гэдэг нь мэдээллийн технологийг ашиглан төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг илүү үр ашигтай, ил тод, хүртээмжтэй болгох зорилготой удирдлагын систем юм. Төрийн үйлчилгээ, мэдээллийг иргэд, аж ахуйн нэгжүүд болон бусад байгууллагуудад цахим хэлбэрээр хүргэхийг хэлнэ.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
197	Цахим ур чадвар	E-inclusion	Цахим оролцоо	Цахим оролцоо гэдэг нь хүн бүр мэдээллийн нийгэмд оролцох боломжтой нөхцөл байдлыг хэлнэ. Үүнд технологийн хүртээмжтэй байдал, мэдээлэл, харилцаа холбооны техгологийн хэрэгсэл, үйлчилгээний хүртээмж, ашиглах боломжтой байдал, эдгээр хэрэгслийг ашиглах хүмүүсийн ур чадвар зэрэг хамаарна.	1
198	Цахим ур чадвар	E-learning	Цахим сургалт	Цахим сургалт нь боловсрол, сургалтын хөтөлбөрийг алсаас явуулах арга юм. Энэ нь багш, суралцагч хоёрын нэгэн зэрэг харилцан үйлчлэлийг шаарддаггүй. Интернэтээр дамжуулан мэдлэг, ноу-хау, мэдээлэл, үнэт зүйл, ур чадвар, чадамжийг олж авах мэдээлэл, харилцаа холбооны технологид суурилсан сургалтын загвар.	1
199	Цахим ур чадвар	E-learning platform	Цахим сургалтын платформ	Цахим сургалтын платформ нь боловсролын салбарын сургалт, хөгжүүлэлтийг зохион байгуулах, хүргэх, харилцах, хамтран ажиллах, үнэлгээ хийх гэсэн зургаан үйл ажиллагааг нэгдсэн дэмжлэгээр хангадаг систем юм.	1
200	Техник, технологи	Electronic Blackboard	Цахим самбар	Энгийн самбар эсвэл самбар шиг харагдах боловч компьютерт холбогдох боломжтой төхөөрөмж.	1
201	Цахим худалдаа	Electronic Data Interchange (EDI)	Цахим өгөгдөл солилцоо	1980-аад оны сүүлээс эхлэн өгөгдлийг цахим хэлбэрээр дамжуулах, цахим хэлбэрээр боловсруулахад ашиглаж эхэлсэн стандарт.	1
202	Цахим худалдаа	Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport (EDIFACT)	Захиргаа, худалдаа, тээврийн цахим өгөгдөл солилцоо	Худалдааны баримт бичгийг цахимаар солилцоход зориулан Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын хороодоос боловсруулан мөрдөж буй стандарт.	1
203	Мэдээллийн технологи	Electronic Health Record (EHR)	Эрүүл мэндийн цахим бүртгэл	Эмч нарт туслах зорилготой баримт нотолгоонд суурилан шийдвэр гаргах боломжтой өвчтөний бодит цагийн эрүүл мэндийн бүртгэл. EHR нь эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх зорилгоор өвчтөний өнгөрсөн, одоо, ирээдүйн биеийн болон сэтгэцийн эрүүл мэндийн байдалтай холбоотой эмнэлгийн бүртгэл эсвэл бусад мэдээллийг цуглуулах, дамжуулах, хүлээн авах, хадгалах, сэргээх зориулалттай систем	1
204	Ерөнхий хэрэглээ	Electronic Prescribing (eRx)	Цахим жор	Цаас болон факсаар илгээсэн эмийн жорыг компьютерт суурилан цахим хэлбэрээр үүсгэх, дамжуулах, бөглөх үйл ажиллагаа	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
205	Ерөнхий хэрэглээ	Electronic Records Management Policy	Цахим баримт бичгийн удирдлагын бодлого	Цахим баримт бичгийг тодорхойлох, ангилах, архивлах, хадгалах, устгах үйл ажиллагаатай холбоотой бодлого.	1
206	Цахим худалдаа	E-Marketplace	Цахим зах	Худалдан авагч, худалдагч нар уламжлалт зах зээл шиг уулздаг виртуал зах зээл бөгөөд энэ тохиолдолд бүх харилцан үйлчлэл виртуаль байдлаар хийгддэг.	1
207	Мэдээллийн технологи	Embedded computing/ systems	Суурилагдсан тооцоолол/ систем	Ерөнхий зориулалтын тооцоололоос ялгаатай нь нэг зорилгод зориулагдсан тооцооллын нэр томьёо. Суурилагдсан компьютерийн систем нь тусгай зорилготой бөгөөд зөвхөн эдгээр зорилгод хүрэхэд шаардлагатай программ хангамж, техник хангамжийг агуулдаг. IoT-д олон системийг тусгай зориулалтын дагуу хөгжүүлж, бусад системүүдтэй хослон ажилладаг.	4
208	Хиймэл оюун ухаан	Emergent behavior	Emergent behavior	AI систем нь урьдчилан таамаглах боломжгүй юм уу төлөвлөөгүй чадварыг харуулах үед гэнэтийн зан төлөвийг бий болгох гэж нэрлэдэг.	1
209	Мэдээллийн технологи	Encryption	Шифрлэлт	Мэдээллийг алгоритм (шифр) ашиглан түлхүүр гэгдэх тусгай мэдлэг ашиглахгүй бол уншигдах аргагүй болгодог процесс. Уг процессийн дүнд шифрлэгдсэн мэдээлэл үүснэ. Шифрлэлтийг тусгай нууц мэдээллийг хадгалах, дамжуулахад ашигладаг. Шифрлэх ажиллагааны гэдрэг процесс буюу шифрлэсэн мэдээллийг буцааж уншигдахуйц болгодог ажиллагааг шифр тайлалт гэдэг.	7
210	Аюулгүй байдал	Endpoint security	Төгсгөлийн цэгийн аюулгүй байдал	Компьютерууд, гар утас, таблетууд зэрэг сүлжээнд холбогдсон төгсгөлийн төхөөрөмжүүдийг хамгаалах үйл явц юм.	1
211	Техник, технологи	Energy-Harvesting technologies	Эрчим хүч цуглуулах технологи	Эрчим хүчийг гадны эх үүсвэр (нарын эрчим хүч, дулааны эрчим хүч, салхины эрчим хүч г.м.)-ээс гаргаж авах, хадгалах үйл явц юм. Үүнийг заримдаа эрчим хүч цуглуулах эсвэл эрчим хүч цэвэрлэх гэж нэрлэдэг. Ихэнхдээ энэ нэр томьёог зүүж болох электрон төхөөрөмж, утасгүй мэдрэгчийн сүлжээнд ашигладаг жижиг, утасгүй, бие даасан төхөөрөмжүүдийн талаар ярихад ашигладаг.	4
212	Ерөнхий хэрэглээ	Enterprise architecture	Байгууллагын архитектур	Байгууллагын зорилгыг дэмжихийн тулд бизнесийн үйл явц, мэдээллийн урсгал, хэрэглээ, дэд бүтцийг нэгтгэх аж ахуйн нэгжийн хүрээ.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
213	MT, менежмент	Enterprise Resource Planning (ERP)	Байгууллагын нөөцийн төлөвлөлт (ERP)	Байгууллагын ажлын бүтээмжийг нэмэгдүүлэх, үр ашгийг дээшлүүлж, цаг хугацаа хэмнэх, үйл явц, дүн шинжилгээ хийх чадвараа оновчтой болгохын тулд ашигладаг үйлдвэрлэлийн, санхүүгийн, түгээлтийн функцийг нэгтгэсэн програм хангамж.	1
214	Ерөнхий хэрэглээ	E-Participation Index	Цахим оролцооны индекс	Цахим засаглалын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн төрийн бодлого боловсруулахад иргэдээ татан оролцуулах зорилгоор тухайн улсаас үзүүлж буй мэдээлэл, үйлчилгээний чанар, ашиг тусын үнэлгээ.	1
215	Аюулгүй байдал	E-proctoring	Цахим хянагч	Залилан болон хууран мэхлэлтийг илрүүлэх зорилгоор шалгалт өгч буй суралцагчдыг хянах хиймэл оюун ухаанд суурилсан систем.	1
216	Цахим худалдаа	E-Purse (Electronic Purse)	Цахим хэтэвч	Цахим мөнгөний хадгалах, худалдан авалт хийхэд зориулсан программ	1
217	Ерөнхий хэрэглээ	EULA (end user license agreement)	Эцсийн хэрэглэгчийн лицензийн гэрээ	Программ хангамж нийлүүлэгч болон эцсийн хэрэглэгчийн хооронд байгуулсан гэрээ.	7
218	Мэдээллийн технологи	Extranet	Экстранэт	Байгууллага хоорондын гүйлгээ хийх эсвэл хамтарсан төсөл дээр хамтран ажиллах зорилгоор нэг байгууллагын дотоод сүлжээний хэрэглэгчдэд өөр байгууллагын дотоод сүлжээний хэсэг рүү нэвтрэх боломжийг олгодог технологи.	7
219	Техник, технологи	Female connector	Эм холбогч	Цахилгаан, механикийн худалдаа, үйлдвэрлэлийн салбарт хос холбогч эсвэл бэхэлгээний тал бүрийг эрэгтэй, эмэгтэй гэсэн тэмдэглэгээг өгдөг. Эм холбогч нь нүхтэй, нэг төхөөрөмжийг нөгөө төхөөрөмжийн порт, интерфейс рүү залгагддаг кабелийн холбогч.	1
220	Мэдээллийн технологи	File extension	Файлын өргөтгөл	Windows-д файлын нэр нь цэгийн дараа гурав, дөрвөн үсэгтэй өргөтгөлтэй байдаг. Жишээ нь myfile.xls Үүнийг 'файлын өргөтгөл' гэж нэрлэдэг. Үсгүүд нь ямар төрлийн програмыг үүсгэснийг заадаг. Олон нийтлэг файлын өргөтгөлүүд байдаг. Жишээ нь: .xls Excel .doc Word .ppt PowerPoint слайдууд .bmp Bitmap зураг .pimage Paint Shop Pro зураг .mpeg MPEG форматтай видео файл .vbs Visual Basic скрипт	7

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
221	Мэдээллийн технологи	File path	Файлын зам	Компьютер болон вэбсайт дахь файлын байршил болон файлд хандах маршрут.	7
222	Ерөнхий хэрэглээ	Financial Market Infrastructure	Санхүүгийн зах зээл дэд бүтэц	Төлбөр, үнэт цаас болон бусад санхүүгийн гүйлгээг клиринг хийх, төлбөр тооцоо хийх, бүртгэх зорилгоор ашигладаг системийн оператор зэрэг оролцогч байгууллагуудын олон талт систем.	5
223	Мэдээллийн технологи	Finger command	Finger команд	UNIX системүүд дээр хэрэглэгддэг лавлах командын нэг төрөл ба дараах зүйлд ашигладаг: Нэвтрэх нэр, бүтэн нэр зэрэг компьютер хэрэглэгчдийн талаарх мэдээллийг хайж олох. finger [хэрэглэгчийн нэр] командыг ашиглан Линукс системийн хэрэглэгчдийн талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг авах. Нэвтрэх хугацаа болон терминалын төрлийг оруулаад нэвтэрсэн хэрэглэгчдийг жагсаана.	1
224	Финтек	Fintech Services	Санхүүгийн үйлчилгээ	Технологи ашиглан үзүүлсэн санхүүгийн үйлчилгээ инноваци. Жишээлбэл, онлайн зээлийн платформууд орно.	5
225	Аюулгүй байдал	Firewall	Галт хана	Нэг сүлжээг бусад сүлжээний халдагчдаас хамгаалдаг техник хангамж, програм хангамж эсвэл хоёуланг нь хэлнэ. Ихэвчлэн дотоод сүлжээ ашигладаг байгууллага нь гаднын хүмүүсийг дотоод сүлжээ болон өгөгдөлд нэвтрэхээс сэргийлэхийн тулд галт ханатай байх ёстой. Галт хана нь зөвшөөрөгдсөн хандалтыг зөвшөөрч, зөвшөөрөлгүй хандалтыг хаах зорилготой компьютерийн систем эсвэл сүлжээний нэг хэсэг юм.	7
226	Техник, технологи	Flat-Panel Display	Хавтгай самбар бүхий дэлгэц	Нимгэн кейст LCD дэлгэцээс бүрдэх ширээний компьютерийн дэлгэцийн төрөл.	1
227	Ерөнхий хэрэглээ	Forward compatibility	Урагшлах нийцтэй байдал	Ирээдүйд холбогдох бүтээгдэхүүнтэй нийцтэй байдлыг хангах зорилготой техник хангамжийн төхөөрөмж эсвэл программ хангамж.	1
228	Нийгмийн сүлжээ	Fotolog	Фотолог	Вэб 2.0-д суурилсан хуваалцсан фотолог вэб сайт.	1
229	Ерөнхий хэрэглээ	Freedom of Information (FOI)	Мэдээллийн эрх чөлөө	FOI гэдэг нь иргэн төрийн мэдэлд байгаа мэдээлэлд хандах эрхийг хэлнэ. Олон улс оронд энэ эрх чөлөөг Мэдээллийн эрх чөлөөний тухай хуулиар дэмждэг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
230	Ерөнхий хэрэглээ	Function	Функц	Тодорхой үйлдлийг гүйцэтгэдэг зааварчилгаа. Өөрөөр хэлбэл тухайн бичигдсэн код ямар үйлдлийг хийх вэ гэдгийг тодорхойлдог команд.	7
231	Хиймэл оюун ухаан	Generative AI (GAI / GenAI)	Үүсгэгч хиймэл оюун ухаан	Үүсгэгч хиймэл оюун ухаан нь шинэ контент үүсгэхийн тулд машин сургалтын алгоритмыг ашигладаг хиймэл оюун ухааны нэг төрөл юм. Уламжлалт хиймэл оюун ухаан нь дүрэм журам, хэв маягт суурилдаг бол generative AI нь их хэмжээний өгөгдлөөс суралцдаг загварууд дээр тулгуурладаг бөгөөд дараа нь сургасан өгөгдөлтэйгээ хэв маяг, бүтцийн хувьд ижил төстэй шинэ контент үүсгэж чаддаг.	1
232	Мэдээллийн технологи	Geotagging	Газарзүйн тэмдэглэгээ	Зураг, видео болон бусад төрлийн хэвлэл мэдээллийн байршлыг зохицуулж, хаяглах үйл явц.	4
233	Мэдээллийн технологи	GIF	GIF	GIF нь Graphics Interchange Format гэсэн үгний товчлол бөгөөд график эсвэл зураг агуулсан файлын формат юм.	1
234	Мэдээллийн технологи	Global storage	Глобал хадгалалт	Олон аж ахуйн нэгжийн талаарх дэлхийн мэдээллийг агуулсан хадгалах сан. Интернетээр дамжуулан дэлхийн хадгалах сан руу нэвтрэх боломжтой.	4
235	Ерөнхий хэрэглээ	Government Interoperability Framework (GIF)	Засгийн газрын хамтын ажиллагааны хүрээ	Засгийн газраас өөрийн агентлаг, иргэд, түншүүд өөр хоорондоо хэрхэн харилцах арга замыг тодорхойлоход ашигладаг стандарт, удирдамжийн багц юм. Үүнд өндөр түвшний бодлогын мэдэгдэл, техникийн агуулга, үйл явцын баримт бичиг, хэрэгжилт, дагаж мөрдөх горимүүд орно.	1
236	Аюулгүй байдал	Gray Hat	Саарал малгай	Саарал малгай нь компьютерийн систем эсвэл бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлын сул талыг ашиглан эзэмшигчдийн анхаарлыг татахын тулд хакерыг (эсвэл та хүсвэл хакер) дүрсэлдэг.	5
237	Ерөнхий хэрэглээ	Green Economy	Ногоон эдийн засаг	Байгалийн баялгийг үр ашигтай ашиглах, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулж, бохирдол хамгийн бага байх цэвэр, байгалийн гамшиг, байгалийн гамшгаас урьдчилан сэргийлэхэд байгаль орчны менежмент, байгалийн капиталын үүрэг оролцоог харгалзсан тогтвортой өсөлт.	1
238	Ерөнхий хэрэглээ	Green Growth	Ногоон хөгжил	Эрчим хүчний хэрэглээ, усны хэрэглээг багасгах, сэргээгдэх эрчим хүч, байгалийн нөөцийг хэмнэх, хог хаягдал, орчны бохирдлыг хязгаарлах хэрэгцээг харгалзан үзсэн эдийн засгийн хөгжил.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
239	Техник, технологи	Hardware	Техник хангамж	Техник хангамж нь компьютерийн биет хэсгүүдийг тодорхойлоход хэрэглэгддэг. Жишээ нь монитор, гар, принтер, хатуу диск, утас, CPU гэх мэт.	7
240	Мэдээллийн технологи	Haystack (Project Haystack)	Haystack (Haystack төсөл)	Зүйлсийн интернэтийн өгөгдөлтэй ажиллах ажлыг оновчтой болгох нээлттэй эхийн санаачилга. Гэр, барилга, үйлдвэр, хотуудад нэвтэрч буй ухаалаг төхөөрөмжүүдийн үүсгэсэн асар их хэмжээний өгөгдлийг үнэ цэнэтэй болгох зорилготой.	4
241	Мэдээллийн технологи	Hybrid cloud	Хосолмол клауд	Нийтийн болон хувийн клаудны хосолмол.	4
242	Мэдээллийн технологи	Hyperlink	Гипер холбоос	Баримт бичгийн доогуур зураас эсвэл өөр өнгөөр тодруулсан элемент. Хэрэглэгч тодруулсан элемент дээр товших үед ижил баримт бичиг эсвэл өөр баримт бичгийн элементтэй холбогддог.	7
243	Ерөнхий хэрэглээ	Identity theft	Хувийн мэдээллийн хулгай	Өөр хэн нэгний таних тэмдэг бүхий хувийн мэдээллийг (жишээ нь: нэр, регистрийн дугаар, төрсөн өдөр) ашиглан залилан мэхлэх, хуурах гэмт хэрэг. Жишээ нь мэдээллийг ашиглан шинэ зээлийн карт үүсгэх эсвэл зээл авах зорилгоор хуурамч үнэмлэх үүсгэх, улмаар анхдагч хохирогчийн зээлийн түүхэд нөлөөлдөг.	7
244	Мэдээллийн технологи	IMAP	Цахим шууданд хандах протокол (IMAP)	Өөрийн локал хатуу диск рүү татахгүйгээр сервер дээрх цахим шуудангийн мессежүүдэд хандах арга. POP3 протокол нь мессежийг уншихаас өмнө хэрэглэгчийн хатуу диск рүү мессежийг татаж авахыг шаарддагаараа IMAP-аас ялгаатай	1
245	Мэдээллийн технологи	Industrial internet	Аж үйлдвэрийн интернет	Машин механизм болон ухаалаг өгөгдлийг нэгтгэх ойлголт бөгөөд энэ нь байнгын болон бодит цагийн тохируулга хийх боломжийг олгодог.	4
246	Ерөнхий хэрэглээ	Informatics or Information Science	Мэдээлэл зүй, мэдээллийн шинжлэх ухаан	Мэдээллийг судлах судалгаа юм. Ихэвчлэн компьютерийн шинжлэх ухаан, мэдээллийн технологийн салбарыг судлагддаг бөгөөд мэдээллийн сан, онтологи, програм хангамжийн инженерчлэлтэй холбоотой байдаг. Мэдээлэл зүй нь мэдээллийн бүтэц, зохион байгуулалт, удирдлага, хадгалалт, хайх, түгээх, дамжуулахтай холбоотой, байгууллагын мэдээлэл, түүний хэрэглээ, хүмүүс, байгууллага, мэдээллийн систем хоорондын харилцан үйлчлэлийн талаархи судалгааг багтаадаг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
247	Мэдээллийн технологи	Information Asset	Мэдээллийн хөрөнгө	Мэдээллийн хөрөнгөд өгөгдөл, техник хангамж, програм хангамж орно.	5
248	Ерөнхий хэрэглээ	Information system	Мэдээллийн систем	Мэдээлэл цуглуулах, боловсруулах, хайх, илгээх, хүлээн авах, ашиглах болон аюулгүй байдлыг хангах зорилго бүхий программ хангамж, техник хангамж, мэдээллийн сан, бусад бүрэлдэхүүн хэсэг, тэдгээрийн иж бүрдэл.	7
249	Мэдээллийн технологи	Innovation Accelerator	Инновацийн хурдасгуур	Финтек үйлчилгээ үзүүлэгчид болон төв банкууд/хяналтын агентлагуудын хамтын ажиллагааны зохицуулалт.	5
250	Мэдээллийн технологи	Innovation Facilitator	Инновацийн чиглүүлэгч	Зохицуулалтаар хамгаалагдсан хязгаарлагдмал орчин, инновацийн төв, инновацийн хурдасгуур зэрэг Финтекийн салбартай хамтран ажиллах төрийн салбарын санаачлагууд.	5
251	Мэдээллийн технологи	Innovation Hub	Инновацийн төв	Зохицуулалттай болон зохицуулалтгүй байгууллагуудад зохицуулалтын тогтолцоог чиглүүлэх, хяналт, бодлого, хууль эрх зүйн асуудал, түлгэмдсэн асуудлуудыг тодорхойлоход дэмжлэг, зөвлөгөө, зааварчилгаа өгдөг.	5
252	Мэдээллийн технологи	Innovation Office	Инноваци эсвэл Финтекийн Төв	Зохицуулагчийн хүрээнд шинэ санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчидтэй хамтран ажиллаж, зохицуулалтын талаар тодруулга өгдөг тусгай чиг үүрэгтэй. Эдгээрийг Инноваци эсвэл Финтекийн Төв" гэж нэрлэж болно.	5
253	Ерөнхий хэрэглээ	Integration	Нэгтгэл	Дэд системүүдийг нэг системд нэгтгэж, дэд системүүд нь нэг систем болж ажиллахыг хэлнэ. Мэдээллийн технологийн хувьд системийн интеграци гэдэг нь янз бүрийн тооцоолох систем, програм хангамжийн хэрэглээг биет болон функциональ байдлаар холбох үйл явцыг хэлнэ.	1
254	Ерөнхий хэрэглээ	Intellectual property	Оюуны өмч	Хүний мэдлэг, санаанаас бүтсэн аливаа биет бус хөрөнгө. Жишээлбэл програм хангамж, өгөгдөл, уран зохиол, дуу бичлэг гэх мэт.	7
255	Финтек	Internal Fintech Hub	Дотоод Финтекийн төв	Бизнесийн салбарууд болон төрийн байгууллага хоорондын финтекийн талаарх санаачлагуудыг зохицуулах зорилгоор төв банкуудаас байгуулсан төв.	5
256	Аюулгүй байдал	Internal threat	Дотоод аюул	Байгууллага дотроос үүсдэг кибер аюулгүй байдлын эрсдэл. Ажилтан, туслан гүйцэтгэгч зэрэг байгууллагын систем, өгөгдөлд нэвтрэх эрх бүхий этгээд санаатайгаар болон санамсаргүйгээр мэдээлэл хулгайлах, нууц мэдээлэл задруулах, мэдээллийн системд доголдол учруулах зэрэг эрсдлүүдийг ойлгоно.	7



№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
257	Мэдээллийн технологи	Internet of things (IoT)	Зүйлсийн интернэт	Хүнээс хүн эсвэл хүнээс компьютерийн харилцан үйлчлэлгүйгээр сүлжээгээр өгөгдөл дамжуулах чадвартай харилцан уялдаа холбоотой өвөрмөц мэдрэгч бүхий дижитал тоног төхөөрөмжүүдийн харилцах хамааралтай систем юм.	1
258	Цахим үр чадвар	Interoperability	Харилцан ажиллах чадвар	Харилцан ажиллах чадвар нь янз бүрийн системд оролцогчдод олон системд оролцохгүйгээр систем хоорондын төлбөр, санхүүгийн гүйлгээг хийх, цэвэрлэх, шийдвэрлэх боломжийг олгодог.	5
259	Мэдээллийн технологи	Intranet	Интранет	Компани, албан байгууллагын интернэт протокол (IP) технологид суурилсан дотоод хувийн сүлжээ.	7
260	Мэдээллийн технологи	IoT service	IoT үйлчилгээ	Нарийн тодорхойлсон интерфэйсээр дамжуулан нөөцүүдтэй харилцах боломжийг олгодог программ хангамжийн бүрэлдэхүүн хэсэг.	4
261	Мэдээллийн технологи	IP - Internet protocol	Ай Пи - Интернэт протокол	Хаягийн мэдээлэл болон хяналтын зарим мэдээллийг агуулсан сүлжээний түвшний протокол. IP нь интернэт протоколын багц дахь сүлжээний түвшний үндсэн протокол юм.	7
262	Мэдээллийн технологи	IP address	IP хаяг	Интернэтэд холбогдсон төхөөрөмж эсвэл сүлжээг тоогоор илэрхийлсэн хаяг. IP хаяг нь 0-255 хооронд хэлбэлзэх хоорондоо цэгээр тусгаарлагдсан дөрвөн тооноос бүрдэг. (Жишээлбэл 192.168.1.100; 172.32.0.250 гэх мэт) Компьютер, гар утас, таблет зэрэг интернэт холбогдсон төхөөрөмж бүр IP хаягтай.	7
263	Техник, технологи	IPTV - Internet protocol television	IPTV	Тоон телевизийн үйлчилгээг сүлжээний дэд бүтцээр дамжуулан интернэт протоколыг ашиглан хүргэдэг систем ба өргөн зурвасын холболтоор дамжуулж болно.	7
264	Мэдээллийн технологи	IRC-Internet Relay Chat	IRC-Интернет релей чат	Интернэт релей чат. Хоёр ба түүнээс дээш интернет хэрэглэгчдэд бодит цаг хугацаанд онлайн хэлэлцүүлэг явуулах боломжийг олгодог систем.	1
265	Техник, технологи	IRQ-Interrupt request	IRQ-Тасалдлын хүсэлт	Тасалдлын хүсэлт. Энэ нь компьютер эсвэл тохирох компьютер дээрх цуваа порттой холбоотой дугаарыг хэлнэ. Үүнийг ихэвчлэн уналтын унтраалга эргүүлэх замаар өөрчилж болно. Заримдаа та интернетэд холбогдох модем ашиглаж байгаа үед хулгана гэх мэт өөр төхөөрөмжтэй зөрчилдөхөөс зайлсхийхийн тулд модемийг холбосон цуваа портод өгсөн IRQ дугаарыг тохируулах шаардлагатай болдог.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
266	Ерөнхий хэрэглээ	IT governance	Мэдээлэл технологийн засаглал	Мэдээллийн технологийн засаглал нь компанийн засаглалын дэд ангилал юм. Мэдээллийн технологийн засаглалын тогтолцоо нь бизнесийн үйл ажиллагаа болон мэдээллийн технологийн системийг уялдуулах бүтцийг бий болгодог. Гол зорилго нь мэдээллийн технологийн менежментээр дамжуулан компанийн нөөцийг үр ашигтай ашиглах явдал юм.	1
267	Ерөнхий хэрэглээ	IT infrastructure	Мэдээлэл технологийн дэд бүтэц	Мэдээллийн технологийн дэд бүтэц нь мэдээллийн технологийн үйлчилгээ, орчныг ажиллуулах, удирдахад зориулагдсан системийг хэлнэ. Мэдээллийн технологийн дэд бүтэц нь уламжлалт дэд бүтэц, клауд дэд бүтэц гэсэн хоёр төрөлтэй. Уламжлалт болон клауд дэд бүтэц нь ихэвчлэн техник хангамж, програм хангамжийн нөөцөөс бүрддэг.	1
268	Ерөнхий хэрэглээ	IT outsourcing	Мэдээлэл технологийн аутсорсинг	Мэдээллийн технологийн аутсорсинг гэдэг нь мэдээллийн технологид суурилсан бизнесийн үйл явц, хэрэглээний үйлчилгээ, дэд бүтцийн шийдлүүдийг бизнесийн үр дүнд хүргэхийн тулд гадны үйлчилгээ үзүүлэгчдийг ашиглах явдал юм.	1
269	Ерөнхий хэрэглээ	IV&V	Хөндлөнгийн шалгалт, баталгаажуулалт	Independent Verification and Validation (IV&V) гэдэг нь программ хангамж болон системийг хөгжүүлэх үйл явцын алдаа, дутагдал, болон чанарын асуудлуудыг тодорхойлох зорилгоор хөндлөнгийн байгууллага эсвэл багийн хийдэг шалгах үйл явц юм.	1
270	Мэдээллийн технологи	JavaScript	JavaScript	Java-ийн олон функцийг агуулсан олон нийтэд нээлттэй програмчлалын хэл	1
271	Техник, технологи	Kiosk	Киоск	Өөртөө үйлчлэх терминал буюу киоск нь бэлэн бус гүйлгээг дэмжих (тасалбар захиалах, захиалга хийх гэх мэт), бэлэн бус бараа (баримт бичиг, тасалбар, купон гэх мэт) олгох, эсвэл мэдээлэл олгох (үнийн санал, бүтээгдэхүүний мэдээлэл гэх мэт) гэсэн гурван чиг үүргийн аль нэгийг хэрэгжүүлдэг.	7
272	Ерөнхий хэрэглээ	Knowledge Economy	Мэдлэгийн эдийн засаг	Эдийн засгийн үр өгөөжийг бий болгохын тулд мэдлэгийг ашиглах. Энэ хэлц нь төрөл бүрийн өндөр технологийн бизнес, ялангуяа компьютерийн программ хангамж, харилцаа холбоо, виртуал үйлчилгээ, боловсрол, судалгааны байгууллагууд улс орны эдийн засагт хувь нэмрээ оруулах хэлбэр юм.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
273	MT, менежмент	Knowledge Management Strategy	Мэдлэгийн удирдлагын стратеги	Байгууллагын хэмжээд мэдлэгийг тодорхойлох, бүтээх, төлөөлөх, түгээх урт хугацааны төлөвлөгөө.	1
274	Техник, технологи	LAN - Local Area Network	Дотоод сүлжээ	Тодорхой нутаг дэвсгэрт хэрэглэгчдийг холбодог газарзүйн хувьд хязгаарлагдмал харилцаа холбооны сүлжээ. LAN нь ерөнхийдөө барилга эсвэл жижиг бүлгийн барилга дотор байдаг бөгөөд сүлжээг нэг аж ахуйн нэгж удирдаж, эзэмшдэг.	7
275	Техник, технологи	Laptop	Зөөврийн компьютер	Зөөврийн компьютер	7
276	Хиймэл оюун ухаан	Large language model	Том хэлний загвар	Том хэлний загвар нь тухайн хэлийг ойлгож, хүний хэл яриатай төстэй текст үүсгэхийн тулд их хэмжээний текст дээр бэлтгэгдсэн хиймэл оюун ухааны загвар юм	1
277	Техник, технологи	Laser printer	Лазер принтер	Лазер технологийг ашиглан хамгийн өндөр чанартай хэвлэл гаргадаг хэвлэгч	1
278	Цахим үр чадвар	Learning content management system	Сургалтын контентын удирдлагын систем	Энэ бол сургалтын контентыг хөгжүүлэх, удирдах, контентыг хадгалах үүрэг гүйцэтгэдэг цахим орчин юм. LCMS-ийн зорилго нь оюутнуудын сургалтын контентыг удирдах болон ихэвчлэн тухайн контентын хөгжүүлэлтийг хийх.	1
279	Ерөнхий хэрэглээ	License	Лиценз	Програм хангамж, технологийн бүтээгдэхүүн зэргийг ашиглах зөвшөөрөл буюу үйлдвэрлэгч хэрэглэгч хоёрын хооронд байгуулсан гэрээ. Жишээлбэл, програм хангамжийн лиценз гэдэг нь хэрэглэгч болон програм хангамж үйлдвэрлэгч компанийн хооронд байгуулсан гэрээ бөгөөд энэ нь тухайн хүнд програмыг ашиглах эрхийг олгоод зогсохгүй хэрхэн ашиглах нөхцлүүдийг тусгасан байдаг.	7
280	Техник, технологи	Limited memory	Хязгаарлагдмал санах ой	Хязгаарлагдмал санах ой нь бодит цагийн үйл явдлуудаас мэдлэгийг хүлээн авч, илүү сайн таамаглал гаргахын тулд мэдээллийн санд хадгалдаг хиймэл оюун ухааны системийн нэг төрөл юм.	1
281	Мэдээллийн технологи	Linearizability	Шугаман байдал	Вэбсайтын харагдацын саад бэрхшээлийг шалгахдаа хүснэгтүүдийн шугаман байдлыг шалгана. Хүснэгтүүдийг хараагүй интернет хэрэглэгчдийн хандалтын программ хангамжаар нүдээр, зүүнээс баруун тийш, дээрээс доошоо боловсруулдаг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
282	Техник, технологи	Liquid Crystal Display (LCD)	Шингэн кристал дэлгэц (LCD)	Зөөврийн компьютерт ихэвчлэн ашиглагддаг дэлгэцийн төрөл.	1
283	Мэдээллийн технологи	Live streaming	Шууд дамжуулалт	Стриминг технологийг ашиглан интернетээр шууд видео болон аудио бодит цаг хугацаанд дамжуулах. Энэ нь бүрэн татаж авалгүйгээр дахин тоглуулах боломжтой мультимедиа файлыг эхлээд үүсгэж өгөгдлийн үрсгал үүсгэдэг технологи юм	1
284	Ерөнхий хэрэглээ	Local e-government	Орон нутгийн цахим засаглал	Орон нутгийн цахим засаглал гэдэг нь иргэдэд онлайн үйлчилгээ үзүүлэх, орон нутгийн удирдлагын ажлын үр ашгийг нэмэгдүүлэх, ил тод байдлыг дэмжих, иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх зорилгоор орон нутгийн засаг захиргаанаас хэрэгжүүлж буй цахим үйлчилгээг хэлнэ.	1
285	Ерөнхий хэрэглээ	Local Online Services Index	Орон нутгийн онлайн үйлчилгээний индекс	Орон нутгийн захиргаанаас албан ёсны цахим хуудсаараа дамжуулан иргэдэд үзүүлж буй мэдээлэл, үйлчилгээг үнэлж, орон нутгийн хэмжээнд цахим засаглалын хөгжлийг харуулсан олон шалгуур үзүүлэлт бүхий индекс.	1
286	Мэдээллийн технологи	log in, log on	Нэвтрэх	Аливаа компьютер, тоног төхөөрөмжид нэвтрэхийн тулд хэрэглэгчийн нэр, нууц үгээ оруулах үйл явцыг хэлнэ.	1
287	МТ, менежмент	Logical framework approach	Логик хүрээний хандлага	Олон улсын хөгжлийн төслүүдийг боловсруулах, хянах, үнэлэхэд тусалдаг менежментийн хэрэгсэл. Үүнийг АНУ-ын Олон улсын хөгжлийн агентлаг боловсруулсан.	2
288	Техник, технологи	LoRa Protocol (LoRaWAN)	ЛоРа протокол	IoT болон M2M-ийг идэвхжүүлэхийн тулд дотооддоо байрлуулсан утасгүй, батарейгаар ажилладаг сүлжээнд зориулагдсан зүйлсийн тээвэрлэгч.	4
289	Мэдээллийн технологи	Machine learning	Машин сургалт	Компьютерийн системүүдийг өгөгдлийн тусламжтайгаар суралцуулж, тодорхой даалгавруудыг автоматжуулан гүйцэтгэх боломжийг олгох хиймэл оюун ухааны нэг салбар юм. Машины сургалт нь өгөгдөлд нэвтрэх, үүнийг өөрөө ашиглах боломжтой компьютерийн програмуудыг хөгжүүлэхэд чиглэгддэг.	4
290	Мэдээллийн технологи	Machine Learning Algorithm	Машин сургалтын алгоритм	Аналитик загвар бүтээхийг автоматжуулдаг өгөгдлийн шинжилгээний математик загвар.	4
291	Мэдээллийн технологи	Machine to machine (M2M)	Машинаас машинд (M2M)	Хоёр буюу түүнээс дээш машин, төхөөрөмжүүд хоорондоо интернэт болон бусад сүлжээгээр дамжуулан автомат хэлбэрээр мэдээлэл солилцохыг хэлдэг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
292	Мэдээллийн технологи	Mailing list	Мэйлийн жагсаалт	Цахим шуудангийн хаягуудын цуглуулга. Мэйлийн жагсаалт хэрэглэх нь нийтлэг ашиг сонирхол бүхий бүлэг хүмүүстэй харилцах энгийн арга юм.	1
293	Техник, технологи	Main memory	Үндсэн санах ой	Таны компьютерт суурилагдсан санах ойн хэмжээ юм. Мөн "RAM" гэж нэрлэдэг.	1
294	Техник, технологи	Male connector	Эр холбогч	Цахилгаан, механикийн худалдаа, үйлдвэрлэлийн салбарт хос холбогч эсвэл бэхэлгээний тал бүрийг эрэгтэй, эмэгтэй гэсэн тэмдэглэгээг өгдөг. Эр холбогч нь шонтой, нэг төхөөрөмжийг нөгөө төхөөрөмжийн порт, интерфейс рүү залгагддаг кабелийн холбогч.	1
295	Аюулгүй байдал	Malware	Хортой програм	Өгөгдлийг устгах, үйлчилгээг идэвхгүй болгох зорилготой вирус, трояны морь (Trojan horses), өт (worms) зэрэг хортой програм хангамжийн нэгдэл.	7
296	Цахим худалдаа	M-Commerce (Mobile Commerce)	Хөдөлгөөнт төхөөрөмжийн гүйлгээ / худалдаа	Гар утас, компьютер, хувийн дижитал туслах гэх мэт утасгүй төхөөрөмж ашиглан хийсэн аливаа худалдан авалтын гүйлгээг багтаасан худалдааны ангилал. M-Commerce нь мобайл төхөөрөмж рүү контент "түлхэх" захиалгын төлбөрийг төлөх, гар утасны төхөөрөмжөөр дамжуулан бүтээгдэхүүн худалдан авах эсвэл ийм төхөөрөмж ашиглан төлбөртэй үйлчилгээг авах зэрэг багтана.	1
297	Мэдээллийн технологи	Metaverse	Метаверс	Виртуал болон бодит ертөнцүүдийг нэгтгэн, хэрэглэгчдэд бодит мэт мэдрэмж төрүүлэх технологийн экосистемийг хэлнэ. Энэ нь дижитал орчинд ажиллах, тоглох, харилцах боломжийг олгодог, янз бүрийн виртуал ертөнцүүдийн нийлбэр юм. Метаверс нь виртуал бодит байдал (VR), нэмэгдсэн бодит байдал (AR), хиймэл оюун ухаан (AI), блокчейн зэрэг технологиудыг ашиглан бий болдог.	1
298	Техник, технологи	Microcontroller	Микорконтролер	Процессорын цөм, санах ой, программчлагдах оролт гаралтын дагалдах хэрэгслүүдийг агуулсан нэгдсэн нэг хэлхээний жижиг компьютер.	4
299	Ерөнхий хэрэглээ	Misinformation	Ташаа мэдээлэл	Худал боловч хор хөнөөл учруулах зорилгогүй мэдээлэл юм. Жишээлбэл, зарим мэдээллийг худал гэдгийг мэдэхгүй ч олон нийтийн сүлжээгээр тарааж болно.	7
300	Ерөнхий хэрэглээ	M-Learning (Mobile Learning)	M - Цахим сургалт	Мобайл төхөөрөмж ашиглан сургалтын орчин, багш нар, сургалтын материалуудад хандах, болон найз нөхөдтэй холбогдох зэргээр ашиглах үйлчилгээ.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
301	Техник, технологи	Mobile operating system	Гар утасны үйлдлийн систем	Компьютерийг удирддаг Windows, Mac OS, Linux зэрэг үйлдлийн системтэй зарчмын хувьд ижил хөдөлгөөнт төхөөрөмж, гар утсанд зориулагдсан үйлдлийн систем юм. Тэдгээр нь илүү энгийн бөгөөд өргөн зурвасын утасгүй холбоо, локал холболтын хувилбарууд, гар утасны мультимедиа форматууд болон өөр өөр оролтын функцууд агуулсан байдаг.	1
302	Цахим худалдаа	Mobile software development	Гар утасны програм хангамж хөгжүүлэх	Энэ нь хөдөлгөөнт төхөөрөмжид зориулсан программ хангамжийг бий болгох үйл явц	1
303	Ерөнхий хэрэглээ	Moblog	Moblog / Моблог	Ухаалаг утас болон бусад зөөврийн төхөөрөмжөөс шууд бичлэг оруулах замаар хийдэг блог. Ийм маягаар блогтоо нийтэлдэг хүмүүсийг моблоггер гэнэ.	1
304	Ерөнхий хэрэглээ	Monetization	Зар сурталчилгаа байршуулж орлого олох	Мөнгөн бус, хөрвөх чадваргүй хөрөнгийг ашиглан орлого олж буй хэлбэр. Жишээ нь олон нийтийн мэдээллийн сүлжээгээр дамжуулан нийтэлсэн контентоо аль болон олон хүнд хүргэх эсвэл контентынхоо дундуур зар сурталчилгаа байршуулах замаар орлого олох боломжтой.	7
305	Харилцаа холбоо	Multiprotocol Label Switching (MPLS)	Multiprotocol Label Switching (MPLS)	Тэмдэгтийн тусламжтайгаар нэг сүлжээний зангилаанаас нөгөө рүү өгөгдөл дамжуулах өндөр хүчин чадалтай механизм. MPLS нь алслагдсан цэгүүдийн хооронд "виртуал холбоос" үүсгэхэд хялбар болгодог бөгөөд янз бүрийн сүлжээний протоколуудын багцыг багтаах боломжтой.	1
306	Компьютерийн сүлжээ	Nameserver	Нэрийн сервер	домэйн нэрийг IP хаягт хөрвүүлэх үүрэгтэй сүлжээний сервер юм. Энэ нь интернетийн домэйн нэрийн систем (DNS)-ийн чухал бүрэлдэхүүн хэсэг бөгөөд хэрэглэгчийн вэб хаяг (домэйн нэр) оруулахад уг хаягт харгалзах IP хаягийг олоход тусалдаг.	1
307	Техник, технологи	Nanotechnology	Нанотехнологи	Энэ бол атомын болон молекулын хэмжээнд бодисыг зохицуулах судалгаа юм. Ерөнхийдөө нанотехнологи нь дор хаяж нэг хэмжээст 1-ээс 100 нанометрийн хэмжээтэй бүтцийг авч үздэг бөгөөд энэ хэмжээтэй материал эсвэл төхөөрөмжийг боловсруулахад оролцдог.	2
308	Финтек	Neobank	Необанк	Ухаалаг гар утасны программуудыг ашиглан зөвхөн гар утсанд зориулсан банкны бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг санал банк.	5

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
309	Цахим ур чадвар	Netiquette	Нетикет (цахим ёс зүй)	Цахим ёс зүй нь интернэт орчинд харилцахдаа баримтлах ёс зүй, зан төлөвийн дүрмүүдийг хэлнэ. Энэ нь цахим захидал, сошиал медиа, форум, блог, мессенжер зэрэг олон төрлийн харилцааны хэрэгслээр харилцахдаа хүндэтгэлтэй, найрсаг, зохистой харилцааг дэмжихэд чиглэгдсэн дүрэм журам юм.	1
310	Компьютерийн сүлжээ	Network Analysis	Сүлжээний шинжилгээ	Сүлжээ ба график онолыг ашиглан бүтцийг судлах үйл явц.	5
311	Мэдээллийн технологи	Network as a Service (NaaS)	Сүлжээний үйлчилгээ	Хэрэглэгчид өөрсдийн сүлжээний дэд бүтцийг бий болгохын оронд клауд борлуулагчаас сүлжээний үйлчилгээг түрээслэдэг клауд үйлчилгээний загвар.	1
312	Компьютерийн сүлжээ	Network hub	Сүлжээний хаб	Сүлжээнд байгаа төхөөрөмжүүдийн ерөнхий холболтын цэг.	1
313	Харилцаа холбоо	Next generation network	Дараа үеийн сүлжээ	Тодорхой төрлийн шинээр гарч ирж буй компьютерийн сүлжээний архитектур, технологийн өргөн нэр томъёо. Энэ нь ерөнхийдөө өгөгдөл, дуут харилцаа холбоо (PSTN), видео гэх мэт нэмэлт хэрэгслийг багтаасан сүлжээг хэлнэ.	2
314	Мэдээллийн технологи	OCR (Optical character recognition)	Оптик тэмдэгтийг таних технологи (OCR)	Оптик тэмдэгтийг таних технологи нь, визуал сканнерыг ашиглан хэвлэмэл бичвэрээс текст уншиж, түүнийг танин компьютерт хандах боломжтой формат руу хөрвүүлэх арга юм. OCR системүүд нь текстийг унших оптик сканнер, дүрсийг шинжлэх нарийн төвөгтэй программ хангамжийг агуулсан байдаг.	1
315	Ерөнхий хэрэглээ	Offline	Офлайн	Компьютер нь асаалттай, Бүх функцийг гүйцэтгэх чадвартай байсан хэдий ч өөр компьютертэй холбогдох боломжгүй байх төлөвийг хэлнэ.	1
316	Мэдээллийн технологи	Off-line Digital Tools	Оффлайн дижитал хэрэгслүүд	Интернетгүй үед ч ажиллах боломжтой программ хангамж, хэрэгслүүд юм.	1
317	Мэдээллийн технологи	Open access	Нээлттэй хандалт	Нээлттэй хандалт гэдэг нь эрдэм шинжилгээний, судалгааны бүтээлүүдийг интернетээр үнэ төлбөргүй, чөлөөтэй уншиж, татаж авах, ашиглах боломжийг олгох хөдөлгөөн юм. Эрдэм шинжилгээний мэдлэгийг өргөн хүрээнд түгээх, хуваалцах, хэн ч хязгаарлалтгүйгээр ашиглах боломжийг олгодог.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
318	Мэдээллийн технологи	Open data	Нээлттэй өгөгдөл	Хэрэглэгч нь хууль эрх зүйн болон техникийн ямар нэгэн саад бэрхшээлгүйгээр татаж авах, хуулах, дүн шинжилгээ хийх, дахин боловсруулах, програм хангамж руу шилжүүлэхэд ямар нэгэн саад бэрхшээлгүйгээр ашиглах боломжийг олгодог судалгааны өгөгдөл юм.	1
319	Ерөнхий хэрэглээ	Open Government Data (OGD)	Төрийн нээлттэй өгөгдөл	Төрийн байгууллагууд өөрийн цуглуулсан, боловсруулсан өгөгдлийг олон нийтэд нээлттэй ашиглуулахаар нээлттэй байршуулсан өгөгдлийг хэлнэ.	1
320	Мэдээллийн технологи	Open license	Нээлттэй лиценз	Нээлттэй лиценз гэдэг нь зохиогчийн эрх эзэмшигчийн оюуны өмчийн эрхийг хүндэтгэж, олон нийтэд материалыг олж авах, дахин ашиглах, зориулалтыг өөрчлөх, дасан зохицох, дахин түгээх эрхийг олгох зөвшөөрлийг хэлнэ.	1
321	Мэдээллийн технологи	Open source code	Нээлттэй эх код	Хэрэглэгчид болон бусад хөгжүүлэгчдийн эх кодыг нь ашиглах, өөрчлөх боломжтой аливаа програм.	2
322	Мэдээллийн технологи	OpenType	OpenType	OpenType нь өргөтгөх боломжтой компьютерийн фонтуудын формат юм. Энэ нь өмнө нь бүтээгдсэн TrueType-ийн үндсэн бүтцийг хадгалж, дүрслэх хэлбэрийг тодорхойлох олон нарийн өгөгдлийн бүтцийг нэмсэн. OpenType нь Microsoft корпорацийн бүртгэлтэй худалдааны тэмдэг юм.	1
323	Мэдээллийн технологи	Optical character reader	Оптик тэмдэг уншигч	Хадгалах, засварлах зорилгоор хэвлэмэл бичвэрээс текстийг сканнердаж компьютерт автоматаар оруулах төхөөрөмж. Мөн оптик сканнер гэж нэрлэдэг.	2
324	Аюулгүй байдал	OTP (one time password)	Нэг удаагийн нууц үг	Богино хугацаанд нэг удаа л хэрэглэх боломжтой нэг удаагийн баталгаажуулах нууц үг. Хэрэв та өөр төхөөрөмжнөөс аливаа бүртгэлтэй аппликэйшнд нэвтрэх бол таны цахим шуудан эсвэл ашигладаг төхөөрөмжин дээр ирдэг нууц үг.	7
325	Мэдээллийн технологи	Packet Internet Groper (PING)	Пакет интернет хайгч (PING)	Тухайн компьютер интернетэд холбогдсон эсэхийг тодорхойлоход ашигладаг программ хангамж.	1
326	Аюулгүй байдал	Personal Identification Number (PIN)	ПИН (Хувийн таних дугаар)	Зөвхөн хэрэглэгч л мэддэг нууц дугаар жишээлбэл, банкны бэлэн мөнгөний машин эсвэл хамгаалалтын системд нэвтрэх боломжийг олгодог.	2
327	Мэдээллийн технологи	Pervasive computing	Өргөн тархсан тооцоолол	Өргөн тархсан тооцоолол (хаа сайгүй тооцоолол гэх) нь микропроцессоруудыг өдөр тутмын объектуудад оруулж, мэдээлэл солилцох өсөн нэмэгдэж буй хандлага юм.	4



№	Ангилал	Нэр томъёо /Англи/	Нэр томъёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
328	Мэдээллийн технологи	Pervasive sensing	Түгээмэл мэдрэгч	Төхөөрөмжийн үйл ажиллагаа эсвэл нөхцөл байдлын өөрчлөлтийг мэдрэх зориулалттай хаа сайгүй байдаг чадварууд. Үүнийг IoT-д зайлшгүй шаардлагатай гэж үздэг бөгөөд ихэнхдээ хүний үйл ажиллагааг системээр мэдрэхэд ашигладаг.	4
329	Аюулгүй байдал	Phishing	Фишинг	Хэрэглэгчдийг хууран мэхэлж нууц үг болон бусад хувийн мэдээллийг олж авахыг оролддог луйврын нэг төрөл. Мөн спамыг хууль ёсны и-мэйл болгон хувиргаж, хүлээн авагчдыг санхүүгийн хувийн мэдээллийг ил болгохыг оролдсон залилан мэхлэх үйлдэл гэж тодорхойлдог.	7
330	Нийгмийн сүлжээ	Photobucket	Photobucket	Зураг болон видео байршуулах, хадгалах, хуваалцах боломжтой цахим хуудас	1
331	Аюулгүй байдал	PIN - Personal information number	ПИН код	Зөвхөн хэрэглэгчийн мэддэг банкны бэлэн мөнгөний машин эсвэл хамгаалалтын системд нэвтрэх боломжийг олгодог нууц дугаар.	7
332	Мэдээллийн технологи	Platform economy	Платформын эдийн засаг	Хөдөлмөр эрхлэлт, материал, хөрөнгийн эрэлт, нийлүүлэлтэд тохирсон онлайн платформиос бий болсон эдийн засаг	1
333	Техник, технологи	Platform-Independent	Платформиос хамааралгүй	Төрөл бүрийн платформ эсвэл програм хангамжийн архитектур дээр ажиллах боломжтой програм хангамжийг тодорхойлсон нэр томъёо. Платформиос хамааралгүй программ хангамжийг олон янзын орчинд ашиглаж болох бөгөөд ямар ч үйлдлийн систем, техник хангамж, програм хангамжийн орчинд ажиллах чадвартай гэсэн утгатай. Энэ нь тухайн программ, систем эсвэл технологи нь янз бүрийн платформ дээр өөрчлөлтгүйгээр эсвэл бага зэргийн өөрчлөлттэйгээр ажиллах боломжтойг илэрхийлдэг.	1
334	Техник, технологи	Plug-in	Утастай холболт	Тусгай мультимедиа функцыг нэгтгэх, ашиглахад шаардлагатай вэб хөтчийн нэмэлт модулиуд юм.	7
335	Мэдээллийн технологи	Podcast	Подкаст	Цахим хэлбэрээр татаж авч, ашиглах боломжтой аудио файл.	1
336	Мэдээллийн технологи	Pop-up blocker	Pop-up blocker	Вэб хөтчийг ашиглах үед гарч ирэх зар сурталчилгааны цонхыг идэвхгүй болгодог программ.	1
337	Ерөнхий хэрэглээ	Portable keyboard	Зөөврийн гар	Хувцасны халаасанд хийж, нугалж эсвэл өөр аргаар жижиг болгох боломжтой гар.	1
338	Мэдээллийн технологи	PostScript	PostScript	Лазер принтерээр баримт бичиг хэвлэхэд ашигладаг хуудасны тайлбар хэл.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
339	Техник, технологи	Power Line Communications (PLC)	PLC (Цахилгааны шугамын холбоо)	Өгөгдлийг дамжуулах, хүлээн авахад цахилгаан дохиог тээвэрлэгч болгон, цахилгааны шугамыг ашигладаг холбооны сүлжээг хэлнэ. Өгөгдлийг 1 МГц-ийн мужид илгээдэг бол эрчим хүч нь 50-60 Гц давтамжтай шугам дээр урсдаг.	2
340	Ерөнхий хэрэглээ	Predictive analytics	Урьдчилсан дүн шинжилгээ	Үнэн зөв өгөгдөл, загвар схемд тулгуурлан тодорхой хугацаанд юу болох таамаглалыг технологи ашиглан хийдэг дүн шинжилгээний төрөл.	1
341	Ерөнхий хэрэглээ	Prescriptive analytics	Зааварт дүн шинжилгээ	Байгууллагад илүү сайн стратегийн шийдвэр гаргахад нь туслах зорилгоор нөхцөл байдлыг тодорхойлж, өнгөрсөн болон одоогийн гүйцэтгэл, бусад нөөц зэрэг хүчин зүйлсийн мэдээллийг шинжлэн боломжит хувилбаруудыг технологийг ашиглан хийдэг дүн шинжилгээний төрөл юм	1
342	Аюулгүй байдал	Privacy policy	Нууцлалын бодлого	Үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллага таны хувийн мэдээллийг хэрхэн цуглуулж, хадгалж, түүгээр юу хийдэг тухай баримт бичиг юм. Бүртгэл үүсгэн нэвтэрдэг бүхий л вэбсайт, олон нийтийн сүлжээний байгууллагууд нууцлалын бодлоготой байдаг.	7
343	Мэдээллийн технологи	Private cloud	Хувийн клауд / Дотоод клауд	найдвартай, хүчирхэг дэд бүтцийн ард хязгаарлагдмал тооны хэрэглэгчдэд байршуулсан үйлчилгээ үзүүлдэг өмчийн тооцооллын архитектурын нэр томьёо юм.	1
344	Мэдээллийн технологи	Programming language	Програмчлалын хэл	Компьютерийн программ бичихэд ашигладаг дүрэм, заавар, тусгай командуудыг хэлнэ. Ихэнх программуудыг машины хэл буюу хоёртын код руу хөрвүүлэх ёстой бөгөөд ингэснээр зааврыг тодорхой компьютерийн платформ дээр гүйцэтгэх боломжтой болно.	2
345	Аюулгүй байдал	Public Key Infrastructure (PKI)	PKI (Нийтийн түлхүүр дэд бүтэц)	PKI нь цахим мэдээллийг аюулгүй, нууцлалтайгаар дамжуулах, баталгаажуулах, нэвтрэх эрхийг удирдах зорилгоор хэрэглэдэг криптографийн арга хэрэгсэл, бодлого, журмуудын цогц систем юм. PKI нь цахим гарын үсэг, криптографийн түлхүүр, дижитал сертификат зэргийг ашиглан мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангадаг.	2
346	Ерөнхий хэрэглээ	Push technology	Хурдасгуур технологи	Хөрөнгийн зах зээлийн үнэ, цаг агаарын урьдчилсан мэдээ, спортын оноо гэх мэт тодорхой мэдээллийг интернетээс хэрэглэгчийн компьютерт автоматаар хүргэх боломжийг олгодог технологи.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
347	Ерөнхий хэрэглээ	Quadruple play	Дөрвөлсөн үйлчилгээ	Энэ нь өргөн зурвасын интернет холболт, телевиз, утасны гурвалсан үйлчилгээг утасгүй үйлчилгээтэй хослуулсан маркетингийн нэр томьёо юм.	2
348	Ерөнхий хэрэглээ	Qualitative data	Чанарын өгөгдөл	Чанарын өгөгдөл нь тухайн объектын шинж чанарыг тодорхойлсон өгөгдөл юм.	1
349	Ерөнхий хэрэглээ	Quantitative data	Тоон өгөгдөл	Тоон өгөгдөл гэдэг нь тодорхой тоо хэмжээ, тоологдох хэмжигдэхүүн, мужийг илэрхийлсэн өгөгдөл юм.	1
350	Ерөнхий хэрэглээ	Quantum computing	Квант тооцоолол	Квант тооцоолол гэдэг нь квант механикийн зарчмууд дээр суурилсан тооцооллын технологи юм. Квантын машин сургалт нь сонгодог машин сургалтын программ болон компьютерээс хамаагүй хурдан ажилладаг тул хурдтай ажилладаг квант компьютер дээр алгоритмуудыг ажиллуулдаг.	1
351	Аюулгүй байдал	Ransomware	Ransomware халдлага	Гаднын этгээд компьютерт хадгалагдаж буй чухал хэрэгцээтэй файлуудыг тусгай аргаар шифрлэж дахин ашиглах боломжгүй төрөлд хувирган, хохирогч төлбөр төлөөгүй тохиолдолд задлахыг заналхийлдэг кибер гэмт хэргийн нэг төрөл юм.	7
352	Компьютерийн сүлжээ	Regional internet registry	Бүс нутгийн интернетийн бүртгэл	Дэлхийн тодорхой бүс нутагт интернетийн дугаарын нөөцийг хуваарилах, бүртгэх ажлыг хянадаг байгууллага юм. Нөөцүүд нь IP хаягууд (IPv4 ба IPv6 хоёулаа) болон автономит системийн дугаарууд орно.	2
353	Ерөнхий хэрэглээ	Regulatory Innovation Initiatives	Инновацийн зохицуулалт	Технологийн шийдлийг ашигласан инновацийн бүтээгдэхүүнд зохицуулалт, хяналтын чиг үүрэг бүхий байгууллага.	5
354	Ерөнхий хэрэглээ	Regulatory Sandbox	Зохицуулалтаар хамгаалагдсан хязгаарлагдмал орчин	Зах зээлд оролцогчдод санхүүгийн шинэ үйлчилгээ эсвэл загварыг тодорхой хамгаалалт, хяналт дор амьд үйлчлүүлэгчидтэй туршиж үзэх боломжийг олгодог албан ёсны зохицуулалтын хөтөлбөр.	5
355	Ерөнхий хэрэглээ	Remote login	Зайнаас нэвтрэх	Алсын зайнаас төхөөрөмж дээр хадгалагдсан өгөгдөл, мэдээлэлд нэвтрэх үйлдэл.	7
356	Мэдээллийн технологи	Remote monitoring and control	Алсын зайн холболт, хяналт	Төхөөрөмж, технологи болон процессын хяналтыг автоматжуулсан хэлбэр.	4

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
357	Мэдээллийн технологи	Remote Working	Алсын зайнаас ажиллах	Алсын зайнаас ажиллах гэдэг нь ажилчид төвлөрсөн ажлын байрандаа очилгүй ажиллах ажлын зохион байгуулалт юм. Тэд клоудыг ашиглах өөрийн ажлын файл, системүүд рүү хаанаас ч, хэзээ ч хамаагүй нэвтрэн ажиллах арга юм.	5
358	Мэдээллийн технологи	Representational State Transfer (REST)	Representational State Transfer (REST)	Вэб стандартад буюу ялангуяа HTTP протоколд зориулсан архитектур.	4
359	Аюулгүй байдал	Risk Analysis	Эрсдлийн шинжилгээ	Системийн үнэ цэнэтэй нөөц, аюул заналыг системтэйгээр тодорхойлох үйл явц	1
360	Ерөнхий хэрэглээ	Risk-based approach	Эрсдэлд суурилсан хандлага	ФАТФ-ын зөвлөмж 1-д заасан AML/CFT стандартыг дагаж мөрдөх арга. Эрсдэлд суурилсан арга нь эрсдэл өндөр байгаа тохиолдолд улс орнууд санхүүгийн үйлчилгээ үзүүлэгчдээс тэдгээр эрсдлийг удирдах, бууруулахын тулд сайжруулсан арга хэмжээ авахыг шаардах ёстой гэсэн ерөнхий зарчимд суурилдаг.	5
361	Техник, технологи	Robotics	Робот техник	Робот техник нь роботын тухай ойлголт, дизайн, үйлдвэрлэл, үйл ажиллагааг хамардаг инженерийн салбар бөгөөд уг салбарын зорилго нь хүмүүст янз бүрийн аргаар туслах ухаалаг машин бүтээх явдал юм.	1
362	Техник, технологи	Router	Чиглүүлэгч буюу Рүүтэр	Компьютерийн сүлжээнүүдийн хооронд өгөгдлийг хүлээн авч, дамжуулдаг төхөөрөмж. Гэртээ эсвэл оффистоо суурилуулсан чиглүүлэгчийн тусламжтайгаар та интернэт хүлээн авч, таны утас, таблет телевиз зэрэг төхөөрөмжүүд интернэтэд холбогддог гэсэн үг.	7
363	Мэдээллийн технологи	Screen reader	Дэлгэц уншигч	Вэб хуудас дээрх текстийг аудио гаралт болгон хөрвүүлдэг программ хангамж. Ихэвчлэн харааны бэрхшээлтэй хүмүүс ашигладаг.	1
364	Ерөнхий хэрэглээ	Screen sharing	Дэлгэц хуваалцах	Олон хэрэглэгчдэд нэг баримт эсвэл компьютерийн дэлгэцийн мэдээллийг нэгэн зэрэг үзэх боломжийг олгодог бодит цагийн хамтын ажиллагааны хэрэгсэл	1
365	Мэдээллийн технологи	Search engine	Хайлтын систем	Хэрэглэгчдэд үг оруулах замаар вэбээс хайлт хийх боломжийг олгох зорилгоор тусгайлан бүтээгдсэн вэбсайт.	7
366	Аюулгүй байдал	Security evaluation	Аюулгүй байдлын үнэлгээ	Эмзэг контентыг аюулгүйгээр байршуулахад системд итгэх итгэлийн түвшинг үнэлэх зорилгоор хийсэн үнэлгээ. Нэг төрөл нь компьютерийн бүтээгдэхүүний техник хангамж, програм хангамжийн шинж чанар, баталгаат байдалд хэрэглээний орчныг үл харгалзан хийсэн үнэлгээ юм.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
367	Аюулгүй байдал	Security token	Аюулгүй байдлын түлхүүр	Тухайн сүлжээний үйлчилгээнд нэвтрэх зөвшөөрлийн нэмэлт түвшинг хангахад ашигладаг жижиг төхөөрөмж	1
368	Компьютерийн сүлжээ	Sensor hub	Мэдрэгчийн зангилаа төхөөрөмж	Мэдрэгчийн өгөгдөл болон үйл явцыг холбодог технологи. Зангилаа төхөөрөмж нь өгөгдөл боловсруулах ажлын нэг хэсэг юм.	4
369	Ерөнхий хэрэглээ	Sentiment analysis	Мэдрэмжийн шинжилгээ	Өгөгдсөн текстийн өнгө аяс, үзэл бодлыг шинжлэхэд хиймэл оюун ухаан ашиглах үйл явц юм.	1
370	Мэдээллийн технологи	Server	Сервер	Харилцаа холбоог боловсруулах, файл хадгалах, хэвлэх төхөөрөмжид хандах зэрэг үйлчилгээг бусад компьютерт үзүүлдэг компьютер. Серверүүд нь вэб, мэдээллийн сан, нэвтрэлт танилт, мэйл, прокси зэрэг орно.	7
371	Мэдээллийн технологи	Serverless Computing	Сервергүй тооцоолол	Сервергүй тооцоолол нь клаудад суурилсан технологи бөгөөд үйлчлүүлэгчээс өөрийн кодыг ажиллуулах серверийг удирдахыг шаарддаггүй	5
372	Компьютерийн сүлжээ	Session Initiation Protocol	Session Initiation Protocol	IP сүлжээнд янз бүрийн зорилгоор ашиглагддаг дохионы протокол бөгөөд олон оролцогчтой сейшнийг саадгүй үүсгэх, өөрчлөх, дуусгахад ашигладаг механизм юм. Ийм сейшнүүд нь интернет утасны дуудлага, мультимедиа хурал эсвэл олон дамжүүлалт байж болохоос гадна ямар ч төрлийн медиа контенттой ажиллах боломжтой.	3
373	Аюулгүй байдал	Session Key	Сейшн түлхүүр	Хэрэглэгч болон өөр компьютер хооронд эсвэл хоёр компьютер хоорондын харилцааны сейшний аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор санамсаргүй байдлаар үүсгэгддэг шифрлэлт.	5
374	Аюулгүй байдал	Signaling System Seven	Дохиоллын систем 7	SS7 нь янз бүрийн сүлжээний үйлчилгээ, чадамжийг дохиолол, хяналтаар хангадаг холбооны протокол юм.	3
375	Компьютерийн сүлжээ	Simple Mail Transfer Protocol (SMTP)	SMTP	Илгээж буй цахим шуудантай харьцах протокол	1
376	Техник, технологи	Single In-line Memory Module (SIMM)	Нэг шугаман санах ойн модуль (SIMM)	Бүлэг санах ойн чипийг багтаах боломжтой жижиг хэлхээний самбар бөгөөд компьютерийн RAM-ыг 1, 2, 4, эсвэл 16 мигабайтаар нэмэгдүүлэхэд ашигладаг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
377	Мэдээллийн технологи	Single sign-on	Нэг удаагийн нэвтрэлт	Нэг ажлын хугацаанд хэд хэдэн нууц үгээр хамгаалагдсан системд нэвтрэхийн тулд нэр, нууц үгээ зөвхөн нэг удаа оруулах боломж. Хэрэглэгч нэвтэрсний дараа төвийн сүлжээний программ нь хэрэглэгчийн эрхтэй бүх нөөцөд хандах эрхийг олгодог.	4
378	Ерөнхий хэрэглээ	Smart buildings	Ухаалаг барилгууд	Байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөлөл, зардлыг бууруулахын тулд зохион бүтээсэн болон тоногдсон барилгууд. Энэ нь тодорхой нөхцөл байдалд (нарны энерги, барилгын доторх температур г.м.) ухаалаг хариу үйлдэл үзүүлэх, эрчим хүчийг үр ашигтай ашиглах замаар хийгдсэн шинэ, автоматжуулсан технологиор холбогдсон систем.	4
379	Ерөнхий хэрэглээ	Smart cities	Ухаалаг хотууд	Орчин үеийн мэдээлэл, харилцаа холбооны технологийг ашиглан илүү ухаалаг хотын дэд бүтцийг бий болгохыг зорьсон үзэл баримтлал. Ухаалаг хотууд нь тодорхой нөхцөл байдалд илүү уян хатан дасан зохицох, нөөцийг илүү үр ашигтай ашиглах, амьдралын чанарыг сайжруулах, чөлөөтэй тээвэр хийх ойлголт бөгөөд хүн болон юмс хооронд нэгдсэн мэдээлэл солилцох замаар хэрэгжинэ.	4
380	Ерөнхий хэрэглээ	Smart home	Ухаалаг гэр	Мэдээлэл, харилцаа холбооны технологиор дамжуулан гэр ахуйн төхөөрөмж болон системийн сүлжээг хэлнэ. Энэ нь амьдралын чанар, зардал, аюулгүй байдал, байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг оновчтой болгохын тулд гэр доторх үйл явцыг автоматаар хянах боломжтой.	4
381	Техник, технологи	Smart phone	Ухаалаг гар утас	Веб хөтөч зэрэг ахисан түвшний үйлдлийн системтэй утас.	7
382	Ерөнхий хэрэглээ	Smart technologies	Ухаалаг технологи	Эрчим хүч, материалын хэрэглээ, хүлэмжийн хийн ялгарал зэргийг илүү сайн ойлгох, хянах, ашиглах, удирдах боломжийг олгодог технологи.	7
383	Ерөнхий хэрэглээ	Social computing	Нийгмийн тооцоолол	Компьютер болон компьютерийн програм хангамж ашиглан нийгмийн хандлагыг тооцоолох, эрэмбэлэхэд тусалдаг.	1
384	Ерөнхий хэрэглээ	Social engineering	Нийгмийн инженерчлэл	Сошиал инженерчлэл гэдэг нь хүний сэтгэл зүй буюу психологийн сул талыг ашиглах замаар мэдээлэл олж авах арга техникийг илэрхийлдэг нэр томъёо. Энэ нэр томъёо нь хүний харилцан үйлдлээр хэрэгждэг өргөн хүрээний хортой үйлдлүүдийг илэрхийлдэг.	7

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
385	Нийгмийн сүлжээ	Social media	Сошиал медиа	Хүмүүс онлайнд контент нийтлэх, харилцан ярилцах, мэдээлэл хуваалцахад ашигладаг хэрэгсэл, платформууд юм. Гол хэрэгслүүд нь блог, вики, подкаст, зураг, мэдээлээ бусадтай хуваалцах.	1
386	Нийгмийн сүлжээ	Social media marketing	Сошиал медиа маркетинг	Сошиал медиа маркетинг (мөн дижитал маркетинг, цахим маркетинг гэж нэрлэдэг) нь компанийн брэндийг бий болгох, борлуулалтыг нэмэгдүүлэх, вэбсайтын урсгалыг нэмэгдүүлэхийн тулд олон нийтийн сүлжээ буюу хэрэглэгчид олон нийтийн сүлжээ байгуулж, мэдээлэл солилцдог платформуудыг ашиглах явдал юм.	1
387	Нийгмийн сүлжээ	Social networking	Олон нийтийн сүлжээ	Олон нийтийн сүлжээний вэбсайтууд нь хэрэглэгчдэд виртуал нийгэмлэгийн нэг хэсэг байх боломжийг олгодог. Одоогоор хамгийн алдартай хоёр сайт бол Facebook болон MySpace юм. Эдгээр вэбсайтууд нь хэрэглэгчдэд текст, зураг бүхий хувийн профайл үүсгэх энгийн хэрэгслээр хангадаг. Ердийн профайл нь хэрэглэгчийн тухай үндсэн мэдээлэл, дор хаяж нэг зураг, магадгүй блог эсвэл хэрэглэгчийн нийтэлсэн бусад сэтгэгдлийг агуулдаг. Хэрэглэгчид өөрсдөдөө зориулж профайл үүсгэж, дараа нь блог, видео, зураг, шошго, найзуудын жагсаалт, форум, мессеж зэрэг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслийг ашиглан бусадтай харилцах боломжтой.	1
388	Техник, технологи	Soft switch	Зөөлөн шилжүүлэгч	Сүлжээг тохируулах технологийн нэг төрөл. Soft switch нь харилцаа холбооны сүлжээг удирдахад ашигладаг програм хангамжид суурилсан бүтээгдэхүүн.	1
389	Аюулгүй байдал	Spam	Спам	Компьютерийн вирус, хэрэглэгчийн залилан мэхлэлт эсвэл доромжилсон контент агуулсан байж болзошгүй хүсээгүй, төвөг учруулсан цахим шуудан.	7
390	Аюулгүй байдал	Spider	Спайдер	Вэб сайт дээр хүний бус үйлдлээс үүссэн урсгал.	1
391	Мэдээллийн технологи	Spim	Спим	Мессенжерээр дамжуулагдах спам	1
392	Мэдээллийн технологи	Spit	Спит	Интернэт утсаар дамжуулагдах спам	1
393	Цахим худалдаа	Stablecoin	Тогтвортой коин	Барааны сагс эсвэл хөрөнгөтэй холбогдсон аль алиных нь үнийн тогтвортой байдлыг хангахад зориулагдсан криптоактив	5

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
394	Компьютерийн сүлжээ	Storage area network (SAN)	Хадгалах бүсийн сүлжээ	Нэгдсэн, блок түвшний хадгалалтад хандах боломжийг олгодог тусгай хадгалах сүлжээ юм.	1
395	Ерөнхий хэрэглээ	Structured data	Бүтэцчилэгдсэн өгөгдөл	Бүтэцчилэгдсэн өгөгдөл нь тодорхой бүтэц, зохион байгуулалттай, тодорхой загварын дагуу үүссэн, тогтмол шинжүүдтэй учраас боловсруулахад хялбар, ойлгомжтой байдаг. Бүтэцчилэгдсэн өгөгдөл нь уламжлалт мэдээллийн санд амархан орох боломжтой байдаг.	7
396	Мэдээллийн технологи	Supervisory Control And Data Acquisition (SCADA)	Supervisory Control And Data Acquisition (SCADA)	Систем эсвэл үйл явцыг хянахын тулд бодит цагийн өгөгдлийг цуглуулдаг компьютерийн систем.	4
397	Техник, технологи	Surge protector	Хүчдэлийн хамгаалалт	Компьютерийн техник хангамжийг хүчдэлийн гэнэтийн ачааллаас болж гэмтэхээс хамгаалдаг төхөөрөмж.	2
398	Техник, технологи	Switch	Залгуур буюу Свич	Сүлжээн дэх төхөөрөмжүүдийг хооронд нь холбох зориулалт бүхий төхөөрөмж.	7
399	Техник, технологи	System Integration	Систем нэгтгэл	Хоёр буюу түүнээс дээш тооны компьютерийн систем, программ хангамжийг хослуулж, хамтарч ажиллах боломжтой эсэхийг тодорхойлон нэгтгэх үйл ажиллагаа	1
400	Аюулгүй байдал	Tampering	Хуваарилах	Тоног төхөөрөмж эсвэл системийн хэвийн ажиллагааг өөрчилсөн зөвшөөрөлгүй өөрчлөлт, түүний аюулгүй байдал, ажиллагааг доройтуулах.	1
401	Аюулгүй байдал	TAN	TAN (Гүйлгээний дугаар)	Нэг удаагийн гүйлгээг зөвшөөрөх нууц дугаар. Дараа нь тоо хүчинтэй байхаа болино. Энэ нь ихэвчлэн ПИН кодтой хослуулан хэрэглэгддэг.	1
402	Техник, технологи	Telemedicine	Телемедицин	Эмнэлгийн үйлчилгээг цахим хэрэгслээр хүргэх бөгөөд энэ нь ихэвчлэн нэг цэгээс эмнэлгийн мэдээлэл солилцохыг шаарддаг бөгөөд нэг цэг нь эмнэлгийн үйлчлүүлэгч эсвэл эцсийн хэрэглэгчийн байршил (энэ нь нэг буюу хэд хэдэн төхөөрөмж, мэдрэгчийг багтааж болно).	3
403	Техник, технологи	Teleoperation and Telerobotics	Телеопераци ба Телеробот техник	Эдгээр технологиуд нь үйлдвэрлэлийн автоматжуулалт болон хурдацтай хөгжиж буй аж үйлдвэрийн интернетийн (IIoT) талбарт чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. Телеопераци гэдэг нь машиныг алсаас ажиллуулахыг хэлнэ. Энэ нь ихэвчлэн роботтой холбоотой боловч төхөөрөмж эсвэл машиныг алсаас хүн удирддаг бүх нөхцөл байдалд хэрэглэж болно.	3



№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
404	Техник, технологи	Third party software/app/service	Гуравдагч талын програм хангамж/аппликэйшн/ үйлчилгээ	Төхөөрөмж эсвэл үйлдлийн системийн анхны үйлдвэрлэгчээс өөр компани эсвэл хувь хүний бүтээсэн програм хангамж, аппликэйшн эсвэл үйлчилгээ. Жишээ нь Iphone утас өөрийн гэсэн камертай ч илүү олон тохиргоо бүхий камерын аппликэйшныг утсан дээр суулгаж ашиглаж болдог.	7
405	Нийгмийн сүлжээ	Trackback	Trackback	Блогчид сэтгэгдэл бичихийн оронд автоматаар дуудлагын карт үлдээх боломжийг олгодог блог функц.	1
406	Финтек	Transfer Payment	Төлбөр шилжүүлэх	Шилжүүлгийн төлбөр гэдэг нь тодорхой хэмжээний мөнгийг хэлбэрээр шилжүүлэх явдал юм. Төлөх үүрэгтэй этгээдийн данснаас мөнгө хүлээн авагчийн дансанд байршуулах.	2
407	Харилцаа холбоо	Triple play	Гурвалсан үйлчилгээ	Гурвалсан үйлчилгээ гэдэг нь нэг өргөн зурвасын холболтоор гурван үйлчилгээ үзүүлэх маркетингийн нэр томьёо. Энэ нь ихэвчлэн зурвасын өргөнийг шаарддаг өндөр хурдны интернет холболт, телевиз болон зурвасын өргөн бага шаарддаг телефон утас зэрэг үйлчилгээнээс бүрддэг.	1
408	Мэдээллийн технологи	Troubleshoot	Алдааг илрүүлэх	Компьютерийн систем дэх алдааны шалтгааныг олж тогтоох, холбогдох техник хангамж, програм хангамжийн асуудлыг засахад ашигладаг үйл явц.	7
409	Хиймэл оюун ухаан	Turing Test	Тюринг тест	Машины оюун ухааныг хүний оюун ухаантай харьцуулах зорилгоор Алан Тюрингийн боловсруулсан тест.	5
410	Аюулгүй байдал	Two-factor authentication	Хоёр шатлал баталгаажуулалт	Хамгаалалтын токен төхөөрөмж ашиглан аюулгүй байдлын сайжруулсан түвшин. Токен нь тухайн үйлчилгээний эзэмшигчийг танихын тулд ПИН дугаарын дараа оруулсан дугаарыг харуулна. Хэрэглэгч бүрийн таних дугаарыг ихэвчлэн хэдэн минут тутамд сольдог.	1
411	Ерөнхий хэрэглээ	U-City	Хүртээмжтэй хот	Үргэлж Хүртээмжтэй Хот гэдэг нь мэдээлэл, харилцаа холбооны дэвшилтэт технологийг ашиглан хотын амьдралын бүхий л үйл ажиллагааг ухаалаг, үр ашигтай болгохыг зорьсон хотыг хэлнэ. Энэ нь хотын дэд бүтэц, үйлчилгээ, мэдээлэл солилцоо, аюулгүй байдал зэрэг олон талын асуудлыг шийдвэрлэхэд технологийг ашигладаг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
412	Ерөнхий хэрэглээ	U-Government	Хүртээмжтэй засаглал	U' гэдэг нь хаана ч, хэзээ ч төхөөрөмж, эд зүйл, хүн, компьютер хоорондын харилцаа холбоог илэрхийлдэг "бүх газар" гэсэн үг юм. Хүртээмжтэй засаглал гэдэг нь мэдээллийн технологи, харилцаа холбооны дэвшилтэт хэрэгслийг ашиглан засгийн газрын үйлчилгээг иргэдэд хаана ч, хэзээ ч хүргэх боломжийг хэлдэг. Энэ нь цахим засгийн газрыг (e-Government) дараагийн шатанд гаргаж, засгийн газрын үйлчилгээ, мэдээллийг иргэдэд илүү хүртээмжтэй, шуурхай хүргэх зорилготой юм.	1
413	Компьютерийн сүлжээ	Unconstrained network	Хязгааргүй сүлжээ	Хадгалах, тооцоолох хүч болон дамжуулах хурд зэрэг чадамжид ямар ч хязгаарлалт байхгүй төхөөрөмжүүдийн сүлжээ.	4
414	Техник, технологи	Uninterruptible Power Supply (UPS)	Тасралтгүй цахилгаан хангамж (UPS)	Цахилгааны тасалдах үед компьютерийг хангалттай цахилгаанаар хангадаг батерей буюу эрчих хүч нөөцлөх систем юм. Ингэснээр хэрэглэгч компьютерээ унтраахаас өмнө файлуудыг хадгалах боломжтой.	1
415	Ерөнхий хэрэглээ	Universal access	Нийтийн хандалт	Нийтийн хандалт гэдэг нь бүх хүмүүс, хаана байгаагаас үл хамааран тодорхой үйлчилгээ, технологи эсвэл нөөцөд нэвтрэх боломжтой байхыг хэлнэ. Энэ ойлголт нь нийгэм дэх тэгш байдал, хүртээмжийг хангах зорилготой бөгөөд ялангуяа харилцаа холбоо, боловсрол, эрүүл мэнд зэрэг салбарт ихээхэн чухал ач холбогдолтой.	1
416	Ерөнхий хэрэглээ	Universal Access Fund (UAF)	Бүх нийтийн үйлчилгээний үүргийн сан	Нийтийн Хүртээмжийн Сан гэдэг нь хөдөө орон нутаг, алслагдсан бүс нутаг зэрэг харилцаа холбоо, интернетийн үйлчилгээ хүрэхэд хүндрэлтэй газруудад үндсэн харилцаа холбооны үйлчилгээг хүргэхэд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор байгуулсан сан юм. Энэ сан нь харилцаа холбооны компаниуд болон засгийн газрын хамтарсан хөрөнгө оруулалттайгаар үйл ажиллагаагаа явуулдаг.	1
417	Ерөнхий хэрэглээ	Universal Service Obligations (USO)	Бүх нийтийн үйлчилгээний үүрэг	Засгийн газраас эдийн засгийн боломжоос үл хамааран бүх салбарт үйлчилгээ үзүүлэхийн тулд операторуудад тавьдаг шаардлага юм. Бүх нийтийн үйлчилгээний үүрэг гэдэг нь харилцаа холбоо, эрчим хүч, шуудан зэрэг үндсэн үйлчилгээ үзүүлдэг компаниуд бүх хэрэглэгчдэд, хаана ч байсан адилхан чанартай үйлчилгээ үзүүлэх үүргийг хэлнэ. Энэ нь хөдөөгийн болон алслагдсан бүс нутагт амьдардаг иргэдэд ч адилхан боломж олгож, нийгмийн тэгш байдлыг хангахад чиглэгддэг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
418	Мэдээллийн технологи	Unstructured data	Бүтэцгүй өгөгдөл	Бүтэцгүй Өгөгдөл гэдэг нь тодорхой формат, бүтэцгүй, уламжлалт өгөгдлийн баазуудад хадгалахад хэцүү өгөгдлийг хэлдэг. Эдгээр өгөгдлүүд нь текст, аудио, видео, зураг зэрэг олон янзын хэлбэртэй байж болно.	3
419	Мэдээллийн технологи	URL - Uniform resource locator	URL хаяг	Интернэт дэх баримт бичгийн нэр, байршлыг тодорхойлдог тэмдэгтийн мөр юм. URL хаягийн жишээ: "https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/url-uniform-resource-locator"	7
420	Мэдээллийн технологи	Usability	Ашиглах чадвар	Хөдөлгөөнт төхөөрөмжийг ашиглахад хялбар, үр ашигтай байдал. Сургалтын нөхцөлд төхөөрөмж сурах даалгаварт саад учруулах ёсгүй. Хэрэглэгчийн интерфэйсийн дизайн маш чухал боловч контекст хүчин зүйл нь хэрэглэгчийн туршлагад бас нөлөөлдөг. Ашиглах чадвар зорилго, ашиглахад хялбар байдал, жишээ нь вэб сайт эсвэл програм. Чухал параметр бол цар хүрээ юм. Хэрэглэгч вэб сайтыг үр ашигтай, сэтгэл хангалуун ашиглах боломжтой.	2
421	Харилцаа холбоо	Value-Added Network Services (VANS)	Нэмүү өртөг шингэсэн сүлжээний үйлчилгээнүүд	Нэмүү өртөг шингэсэн сүлжээний үйлчилгээнүүд гэдэг нь үндсэн сүлжээний үйлчилгээн дээр нэмэлт үнэ цэнэ бий болгодог үйлчилгээ юм. Эдгээр үйлчилгээ нь сүлжээний дэд бүтцийг ашиглан, мэдээлэл дамжуулах, боловсруулах болон хадгалах нэмэлт боломжуудыг хэрэглэгчдэд санал болгодог.	1
422	Техник, технологи	Vaporware	Уурын Програм хангамж Уурын Бүтээгдэхүүн	Уурын Програм хангамж гэдэг нь зарлагдсан эсвэл сурталчилсан боловч бодит байдал дээр зах зээлд гарч ирдэггүй, эсвэл маш удаан хугацааны дараа гарч ирдэг програм хангамж, техник хангамж эсвэл технологийн бүтээгдэхүүн юм. Ийм бүтээгдэхүүн нь ихэвчлэн хөгжүүлэлтийн явцад зогссон, эсвэл хэзээ ч дуусахгүй байж болзошгүй бүтээгдэхүүнийг хэлнэ.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
423	Техник, технологи	Video on Demand (VoD)	VoD (Video on Demand)	Контент нийлүүлэгчийн бүрэн үүсгэсэн программыг дараагийн өгөгдлийг хүлээн авах явцад тодорхой хэмжээний өгөгдлийг буферлэсний дараа програм тоглож эхлэх програм дамжуулах арга. Энэхүү системийг ашигласнаар хэрэглэгчид интерактив телевизийн системийн нэгэн адилаар сүлжээгээр дамжуулан видео болон мультимедиа контентыг сонгож үзэх боломжтой. VoD системүүд нь контентыг бодит цаг хугацаанд нь үзэх, эсвэл "татаж авах" боломжийг олгодог бөгөөд үүнийг үзэхийн өмнө програмыг бүхэлд нь (set-top box) хувиргагч төхөөрөмжрүү хөрвүүлдэг.	1
424	Цахим үр чадвар	Virtual classroom	Виртуал анги	Виртуал сургалтын платформуор хангагдсан дижитал орчин нь бодит анги танхимыг виртуал хэлбэрээр хуулбарлаж, багш, ажилтнуудтай харилцах, харилцах, заах болон суралцах үйл ажиллагаанд нэгэн зэрэг оролцох боломжийг олгодог.	1
425	Ерөнхий хэрэглээ	Virtual enterprise	Виртуал байгууллага	Бизнесийн гол давуу тал дээр анхаарлаа төвлөрүүлэн, оюуны нөөц боломжийг эрэлхийлж, биет байдал, дэд бүтэц, аутсорсингийг чухалчлалгүй харилцаа холбоонд ихээхэн хамааралтай бизнесийн сүлжээг бий болгосон байгууллага юм. Виртуал байгууллага нь ихэвчлэн интернэт болон мэдээллийн технологийн тусламжтайгаар үйл ажиллагаагаа явуулдаг, физик байргүй, цахим орчинд орших аж ахуйн нэгжийг хэлдэг. Ийм төрлийн аж ахуй нь ажилчид, үйлчлүүлэгчид болон бизнесийн түншүүдтэйгээ зайнаас холбогдож ажилладаг. Энэ нь аж ахуйн нэгжийн зардлыг бууруулах, уян хатан байдал, хурдтай ажиллах боломжийг нэмэгдүүлдэг.	1
426	Компьютерийн сүлжээ	Virtual hosting	Виртуал хостинг	Виртуал хостинг нь нэг IP хаяг ашиглан олон домэйн нэрийг компьютерт байршуулах арга юм. Энэ нь нэг машинд нөөцөө илүү үр ашигтай ашиглахын тулд санах ой, процессорын мөчлөг зэрэг нөөцөө хуваалцах боломжийг олгодог.	1
427	Техник, технологи	Virtual keyboard	Виртуал гар	Ердийн компьютерийн гарын үүргийг гүйцэтгэдэг програм хангамж юм. Виртуал гарыг хэрэглэгчид ердийн гар ашиглах боломжгүй эсвэл ердийн гарыг ашиглахад хүндрэлтэй тохиолдолд ихэвчлэн ашигладаг.	1

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
428	Цахим ур чадвар	Virtual Learning Environment (VLE)	Виртуал сургалтын орчин	Виртуал сургалтын орчин нь боловсролын агуулгад онлайнаар хандах боломжийг олгох зорилгоор боловсролд ашигладаг платформ юм. Энэ нь компьютер эсвэл хөдөлгөөнт төхөөрөмж (таблет, утас) байж болно. Ихэнх виртуал сургалтын орчныг тодорхой боловсролын байгууллага ашигладаг. Жишээлбэл, сургууль, коллеж, их сургууль. Дараа нь тухайн байгууллага суралцагчид болон ажилтнуудынхаа хэрэгцээнд нийцүүлэн сонголт хийх болно. Суралцагч нь "бодит амьдралтай" боловсролын байгууллагад харьяалагддаггүй байсан ч гэсэн аливаа суралцагчдад хандахын тулд зарим виртуал сургалтын орчныг бий болгодог.	1
429	Мэдээллийн технологи	Virtual Private Cloud	Виртуал хувийн клауд	Нийтийн клауд орчинд хуваарилагдсан нөөцийг ашиглаж буй янз бүрийн байгууллагуудын хооронд хэрэгцээнд нь тохируулж хуваан тусгаарлах түвшинг хангасан тооцооллын нөөц юм.	5
430	Мэдээллийн технологи	Virtual Reality (VR)	Виртуал бодит байдал	Виртуал бодит байдал нь хянах систем (оролт) болон дэлгэцийн систем (гаралт) зэрэг олон мэдрэхүйн туршлагыг бодитой 3D орчинг бий болгохын тулд компьютероор бүтээсэн график ашиглан шинээр гарч ирж буй технологи юм. VR туршлагын хэд хэдэн элемент байдаг бөгөөд тэдгээр нь хэрэглэгчийн мэдрэхүйн мэдрэмжийн түвшингээр ялгагдана.	1
431	Мэдээллийн технологи	Virtual twins	Виртуал ихэр	IoT сүлжээ, системүүд хөгжихийн хэрээр "Оюуны цахим худалдаа" нь бодит объектуудын виртуал хяналт, эсрэгээр, мөн виртуалаас виртуал хяналтанд үүрэг гүйцэтгэдэг гэж үздэг. Төсөөлж буй загварын нэг хэсэг болгон виртуал объектууд (програм хангамжийн программүүд) бодит ертөнцийн зүйлсийн хийсвэр (физик орчин дахь ухаалаг объект) үүрэг гүйцэтгэдэг. Виртуал объектууд нь бодит объектуудтай холбоотой байдаг тул сүүлийнх нь өөрчилдөг, удирддаг гэх мэт. Үүнийг салбарт ихэвчлэн "дижитал ихэр" гэж нэрлэдэг бөгөөд энэ нь виртуал ертөнцөд ямар нэгэн зүйлд тохирох дижитал ихэр гэсэн ойлголт юм. бодит ертөнцөд. Mind Commerce судалгаанд хэлэлцсэн гурван хувилбарт IoT Virtual-to-Real (V2R), IoT Real-to-Virtual (R2V), IoT Virtual-to-Virtual (V2V) орно. Эдгээр хувилбар бүр нь хэрэглэгч, аж ахуйн нэгж, аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний ирээдүйд чухал нөлөө үзүүлдэг	3

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
432	Нийгмийн сүлжээ	Vlogis	Влоги	Влоги нь видео бичлэг болдог блогийн нэг хэлбэр юм. Влог нь ихэвчлэн видео (эсвэл видео холбоос) текст, зураг болон бусад мета өгөгдөлтэй хослуулдаг. Влогын ангилал нь видео хуваалцах платформ YouTube дээр түгээмэл байдаг.	1
433	Нийгмийн сүлжээ	Vodcast	водкаст	Дижитал хэлбэрээр ашиглах боломжтой видео файл, ихэвчлэн радио нэвтрүүлгийн видео хувилбар бөгөөд үүнийг төхөөрөмжид татаж авах боломжтой.	1
434	Мэдээллийн технологи	Voice recognition	Дуу хоолой таних	Дуу таних нь яриа таних гэж нэрлэдэг бөгөөд компьютер нь хүний диктант (яриа) сонсож, тайлбарлаж, бичгийн болон ярианы гаралтыг гаргадаг хүн-компьютерийн харилцан үйлчлэлийн арга юм. Жишээ нь Apple-ийн Siri болон Amazon-ийн Alexa зэрэг гар чөлөөтэй хүсэлт, даалгавруудыг идэвхжүүлдэг төхөөрөмжүүд юм.	1
435	Техник, технологи	VPN - Virtual private network	Хувийн виртуал сүлжээ	Нийтийн сүлжээний дэд бүтцээр дамжуулан хувийн харилцаа холбооны үйлчилгээг үзүүлж, аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны шинж чанарыг жигд, бүгдэд хангадаг систем.	7
436	Ерөнхий хэрэглээ	Vulnerability	Эмзэг байдал	Системийн аюулгүй байдлын бодлогыг зөрчихөд ашиглагдаж болох системийн дутагдлууд. Эдгээр дутагдлууд нь системийн шинжилгээ, дизайн, хэрэгжүүлэлт, ашиглалт, удирдлагын үе шатуудад үүсдэг.	7
437	Ерөнхий хэрэглээ	Watermark	Усан тэмдэг	Зураг, баримт бичиг болон бусад дижитал файлуудад хамгаалалтын зорилгоор нэмж оруулсан тэмдэглэгээ бөгөөд үүнийг олон төрлийн аргаар хийж болдог. Энэ нь тухайн файлыг эзэмшигчийг тодорхойлох, зохиогчийн эрхийг хамгаалах, хуулбарлах, хулгайлахыг хориглох зорилготой.	1
438	Ерөнхий хэрэглээ	WCAG (Web Content Accessibility Guideline)	Вэб контентын хүртээмжийг нэмэгдүүлэх аргачлал	Дэлхий даяар дагаж мөрддөг цахим хүртээмжийн зохицуулалтын үндсэн стандарт. Бүх байгууллагад цахим контент, сайт, програмыг бүх хүмүүст, тэр дундаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүст хүртээмжтэй байлгахад дагаж мөрдөх удирдамж бүхий олон улсын стандарт юм.	7
439	Техник, технологи	Wearable technology	Хэрэглээний технологи	Хувцас эсвэл дагалдах хэрэгсэл дотор нэгтгэсэн технологи эсвэл компьютер. Түгээмэл жишээ бол Apple-ийн цаг. Энэ төрлийн төхөөрөмжүүд нь ихэвчлэн хүмүүсийн амьдралын хэв маягийг сайжруулахын тулд дүн шинжилгээ хийх боломжтой өгөгдөл үүсгэх замаар ажилладаг.	4

№	Ангилал	Нэр томьёо /Англи/	Нэр томьёо /Монгол/	Тайлбар	Ашигласан материал
440	Ерөнхий хэрэглээ	Web analytics	Вэб аналитик	Вэб сайтын гүйцэтгэл болон хэрэглэгчийн туршлагыг ойлгохын тулд олон тооны тоон шинжилгээг ашиглах. Эдгээр дүн шинжилгээ нь хувь хүний болон нийт түвшний хэрэглээний түвшин, хэв маягийг агуулдаг. Мэдээллийн эх сурвалж нь вэб серверийн бүртгэлээс мэдээллийг агуулж болно.	2
441	Техник, технологи	Webcam	Веб камер	Вэб гүйлгээний өгөгдөл, вэб сайтын оролтын талбараас ирүүлсэн өгөгдөл, интернет хэрэглэгчийн репозитор дахь өгөгдөл.	1
442	Мэдээллийн технологи	Webcaster	Вэбкастер	Хэрэглэгчийн тодорхой хэсэгт байнга шинэчлэгдэж байдаг мэдээллийн хэрэгцээг хангахын тулд тусгайлан тохируулах боломжтой програм. Вэбкастер нь зохих ёсоор програмчлагдсан тохиолдолд шаардлагатай мэдээллийг хэрэглэгчийн компьютерт автоматаар хүргэнэ.	1
443	Цахим үр чадвар	Webinar	Вэбинар	Вэбд суурилсан суралцах эсвэл сургалтын үйл ажиллагаа, ихэвчлэн интерактив, жишээ нь семинар эсвэл семинар. Вебинарууд видео хурлын програм хангамжийг ашиглан синхроноор явагддаг бөгөөд оролцогчид дижитал хэлбэрээр оролцдог.	1
444	Нийгмийн сүлжээ	Weblog	Вэблог	Онлайн сэтгүүл эсвэл өдрийн тэмдэглэлийг огноогоор нь ангилж, хамгийн сүүлийн үеийн нийтлэлүүдийг дээд талд нь байрлуулж, вэбээр олон нийтэд нээлттэй болгосон.	2
445	Мэдээллийн технологи	Wide Area Information Server (WAIS)	Өргөн хүрээний мэдээллийн сервер	Өргөн хүрээний мэдээллийн сервер; Интернетээс бичиг баримт хайх програм. Ихэвчлэн gopher серверүүд дээр байдаг бөгөөд энэ нь тухайн түлхүүр үгийн текстэд суурилсан баримт бичгүүдийг хайх боломжийг олгодог.	1
446	Мэдээллийн технологи	XHTML	XHTML	Өргөтгөж болох гипертекст тэмдэглэгээний хэл. Вэб хуудас үүсгэхэд ашигладаг гипертекст тэмдэглэгээний хэл (HTML)-ийн сэлбэг хэрэгсэл. Энэ нь HTML 4.0 синтакс дээр суурилсан боловч XML-ийн удирдамжийг дагаж өөрчилсөн бөгөөд заримдаа HTML 5.0 гэж нэрлэдэг.	1

## **Ашигласан материал:**

1. TVETipedia (UNESCO-UNEVOC TVETipedia Glossary)
2. UNAPCICT2019 (UN-APCICT/ESCAP Everyday ICT terms for Policymakers and Government Officers)
3. Mindcommerce
4. Belimo (Internet of Things Glossary of terms, Belimo)
5. Fintech2020
6. ITU2022 (ITU Standardization sector, Common unified terms in artificial intelligence for health)
7. DICE төсөл